

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή
Hellenic Parliamentary Budget Office

ΕΚΘΕΣΗ Δ ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2022

ΑΘΗΝΑ, Μάρτιος 2023

www.pbo.gr

[κενή σελίδα]

Πρόλογος

Η παρούσα Έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή αφορά το τέταρτο τρίμηνο του 2022. Για τη σύνταξη της Έκθεσης χρησιμοποιήθηκαν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία στα οποία μπορεί να μεταβεί κανείς μέσω των ηλεκτρονικών συνδέσμων στις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου, αλλά και μη δημοσιευμένα στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ευχαριστούμε το Υπουργείο Οικονομικών (ιδιαίτερα το ΓΛΚ και τον ΟΔΔΗΧ), το Υπουργείο Εργασίας (ιδιαίτερα τις οικονομικές υπηρεσίες, τον e-ΕΦΚΑ, το ΚΕΑΟ και τον ΟΠΕΚΑ) και την ΑΑΔΕ για την παροχή πρόσθετων στοιχείων και διευκρινίσεων. Ενδεχόμενα λάθη και παραλείψεις είναι αποκλειστική ευθύνη του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Η Επιστημονική Επιτροπή:

Άγγελος Κανάς

Παναγιώτης Κωνσταντίνου

Ναπολέων Μαραβέγιας

Αθανάσιος Ταγκαλάκης

Ο Συντονιστής:

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

[κενή σελίδα]

Περιεχόμενα

Σύνοψη	7
Summary	9
1. Μακροοικονομικές εξελίξεις	11
1.1. Διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον	11
1.2. Εγχώριο περιβάλλον.....	13
ΑΕΠ και συνιστώσες	13
Προβλέψεις, Κίνδυνοι και Προοπτικές	14
Βραχυχρόνιοι δείκτες	15
Ρευστότητα.....	15
Πληθωρισμός	16
Εξωτερικός τομέας	17
Ανεργία.....	18
Απασχόληση	18
Ροές μισθωτής εργασίας.....	18
Αμοιβές.....	19
Διαθέσιμο εισόδημα	19
2. Δημοσιονομικές εξελίξεις.....	21
2.1. Δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2022.....	21
Μεθοδολογικές Διευκρινίσεις.....	23
2.2. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και απαιτήσεις Δημοσίου	24
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις δημοσίου.....	24
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων	25
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων	28
2.3. Δημόσιο χρέος.....	29
Οι αποδόσεις των δεκαετών τίτλων.....	29
Η έκδοση του δεκαετούς ομολόγου	30
Εκδόσεις εντόκων γραμματίων	31
3. Διαρθρωτικές εξελίξεις.....	33
3.1. Κοινωνική ασφάλιση.....	33
3.2. Κοινωνική πρόνοια.....	36
3.3. Τράπεζες.....	37
3.4. Αποκρατικοποιήσεις	39

Ευρετήριο πινάκων

Πίνακας 1 ΑΕΠ και συνιστώσες, ποσοστιαίες μεταβολές (%).....	13
Πίνακας 2 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου, σε εκατ. ευρώ.....	22
Πίνακας 3 Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση	27
Πίνακας 4 Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ	28
Πίνακας 5 Κατανομή πλήθους μητρώων οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.....	29
Πίνακας 6 Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ	29
Πίνακας 7 Εκτέλεση προϋπολογισμού κοινωνικής ασφάλισης, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022, σε εκατ. ευρώ.....	33
Πίνακας 8 Αριθμός και εκτιμώμενα ποσά εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τρίμηνου κατά τα έτη 2020-2022 (ποσά σε ευρώ).....	34
Πίνακας 9 Αριθμός εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (επικουρικής σύνταξης) στο τέλος κάθε μήνα, Απρίλιος 2021 – Δεκέμβριος 2022 (ποσά σε ευρώ).....	35
Πίνακας 10 Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022, σε ευρώ	36
Πίνακας 11 Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022	37

Ευρετήριο διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 Δείκτης Αβεβαιότητας Διεθνούς Οικονομικής Πολιτικής (GEPU)	12
Διάγραμμα 2 Πληθωρισμός εναρμονισμένου δείκτη και "πυρήνας" πληθωρισμού.....	16
Διάγραμμα 3 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2022, σε εκατ. ευρώ	17
Διάγραμμα 4 Ποσοστό ανεργίας, Ελλάδα και Ευρωζώνη.....	18
Διάγραμμα 5 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης, σε εκατ. ευρώ.....	24
Διάγραμμα 6 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων, σε εκατ. ευρώ	25
Διάγραμμα 7 Εισροές και εκροές ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, σε εκατ. ευρώ.....	26
Διάγραμμα 8 Πραγματικό και ανεπίδεκτο είσπραξης ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, σε εκατ. ευρώ	26
Διάγραμμα 9 Αποδόσεις δεκαετών ομολόγων	30
Διάγραμμα 10 Εξέλιξη μη εξυπηρετούμενων δανείων, σε δις ευρώ	38

Σύνοψη

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας το 2022 ήταν 5,9% υπερβαίνοντας τον μέσο ρυθμό της Ευρωζώνης (3,5%) ενώ, σε σχέση με το 2019, το ΑΕΠ είναι αυξημένο κατά 4,5% (έναντι 2,3% στην Ευρωζώνη). Σημαντική βελτίωση παρουσιάζει και η αγορά εργασίας καθώς τον Ιανουάριο του 2023 η απασχόληση κατέγραψε ετήσια αύξηση 2,9% και το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 10,8% (από 13,7% τον Ιανουάριο του 2022). Από την άλλη πλευρά, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσιάζει σοβαρή επιδείνωση το 2022 με έλλειμμα 20,1 δις ευρώ (έναντι 12,3 δις το 2021 και μόλις 2,7 δις το 2019) ενώ ο εναρμονισμένος πληθωρισμός, παρά την αποκλιμάκωσή του από τον Οκτώβριο του προηγούμενου έτους, παραμένει υψηλός, στο 6,5%, αν και χαμηλότερος από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (8,5%).

Η δημοσιονομική εικόνα του 2022 είναι σημαντικά καλύτερη από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού. Η εκτίμηση του Γραφείου Προϋπολογισμού είναι πως το πρωτογενές αποτέλεσμα του 2022 θα κλείσει πιθανότατα σε θετικό έδαφος, με τη μεθοδολογία ESA, δηλαδή αφού συμπεριληφθούν και τα έσοδα από ANFAs και SMPs (που δεν συμπεριλαμβάνονταν στη μεθοδολογία προγράμματος και ενισχυμένης εποπτείας). Η θετική δημοσιονομική επίδοση οφείλεται εν μέρει στον υψηλό ρυθμό μεγέθυνσης αλλά κυρίως στον υψηλό πληθωρισμό και την ισχυρή επίδρασή του στα δημόσια έσοδα. Για τον ίδιο λόγο αναμένεται να καταγραφεί και σημαντική μείωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ, καθώς η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ υπερβαίνει την αύξηση του ονομαστικού χρέους.

Παρά τις θετικές δημοσιονομικές του επιδράσεις, ο πληθωρισμός συρρικνώνει το πραγματικό εισόδημα μεγάλου μέρους των νοικοκυριών, ειδικά των πιο ευάλωτων, με αποτέλεσμα την αύξηση της κοινωνικής ανισότητας και των κοινωνικών εντάσεων. Το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στις τιμές των τροφίμων που παρά τη σχετική αποκλιμάκωση του γενικού δείκτη πληθωρισμού, εμφανίζουν υψηλό ρυθμό αύξησης. Επιπλέον, η πίεση στα ευάλωτα νοικοκυριά και επιχειρήσεις εντείνεται από την αύξηση των επιτοκίων που επιβαρύνει την εξυπηρέτηση των χρεών τους.

Παρότι η σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής κρίνεται απαραίτητη για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, εντούτοις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αρνητικές παρενέργειές της κατά την λήψη των αποφάσεων για ενδεχόμενη περαιτέρω αυστηροποίησή της. Παράλληλα, η νομισματική πολιτική θα πρέπει να ιδωθεί συνδυαστικά με την αναμενόμενη αναθεώρηση του δημοσιονομικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τις τελευταίες προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 2023 θα είναι το τελευταίο έτος εφαρμογής της ρήτρας διαφυγής και το 2024 θα είναι μεταβατικό μέχρι την οριστικοποίηση του νέου πλαισίου. Στους επόμενους μήνες αναμένεται να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για την τελική μορφή του οριστικού πλαισίου που θα τεθεί σε ισχύ από το 2025 και στις προβλέψεις του οποίου θα πρέπει να προσαρμοστεί η δημοσιονομική πολιτική της χώρας μας.

Συνεπώς, στο προσεχές διάστημα η νομισματική και η δημοσιονομική πολιτική θα έχουν περιοριστική κατεύθυνση, γεγονός που αναμένεται να οδηγήσει στην υποχώρηση του πληθωρισμού αλλά, ταυτόχρονα, θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο αυτό καθοριστική αναμένεται να είναι η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για τη στήριξη της

οικονομικής δραστηριότητας. Επιπλέον, θετική αναμένεται να είναι και η επίδραση από την αύξηση του κατώτατου μισθού στην κατανάλωση, χωρίς αρνητικά αποτελέσματα σε όρους απασχόλησης.

Οι όποιες οικονομικές εξελίξεις επισκιάζονται από το τραγικό σιδηροδρομικό δυστύχημα στα Τέμπη. Πέρα από τις γενικότερες παθολογίες του κρατικού μηχανισμού, το δυστύχημα ανέδειξε με τραγικό τρόπο τη σημασία των δημόσιων υποδομών και ειδικότερα την ποιοτική τους διάσταση. Η συζήτηση για τις δημόσιες επενδύσεις και υποδομές, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων χρηματοδοτείται από Ευρωπαϊκούς πόρους, δεν θα πρέπει να εξαντλείται στο ύψος των ταμειακών εισπράξεων και τα ποσοστά απορρόφησης αλλά να εξετάζει και το πραγματικό όφελος των δημόσιων έργων, τις επιπτώσεις τους στις συνθήκες ζωής των πολιτών και την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και, το κυριότερο, τον βαθμό αποτελεσματικής και υπεύθυνης διαχείρισής τους από τους αρμόδιους φορείς. Με δεδομένο ότι το επόμενο διάστημα θα προχωρήσει η υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και το ΕΣΠΑ, αυτές οι διαστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Διαφορετικά, οι θετικές επιπτώσεις θα περιορίζονται στο βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, μέσω της αύξησης των δημόσιων δαπανών και της απασχόλησης, χωρίς να συνεισφέρουν στις μακροχρόνιες αναπτυξιακές προοπτικές.

Κλείνοντας, αξίζει να αναφερθούμε στο ζήτημα της ποιότητας των θεσμών ως μηχανισμού αντιστάθμισης του πολιτικού κινδύνου (political risk) και της οικονομικής αβεβαιότητας. Πρόσφατα, υπήρξαν διεθνείς αξιολογήσεις για τη λειτουργία των θεσμών στη χώρα μας. Από τη μία πλευρά, η επιτροπή LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το State Department και το διεθνές παρατηρητήριο V-Dem προέβησαν σε αρνητικές διαπιστώσεις, ενώ το Economist Intelligence Unit σε θετική αξιολόγηση. Σε κάθε περίπτωση, θεωρούμε ότι η επένδυση στη βελτίωση της ποιότητας των θεσμών πρέπει να αποτελεί απαραίτητη στόχευση, καθώς έτσι διαμορφώνονται οι συνθήκες για μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη και δικαιότερη κατανομή των ωφελειών της. Επιπρόσθετα, η αποτελεσματική λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών, σε συνδυασμό με την ανάγκη για συνεννόηση των πολιτικών δυνάμεων, αποτελούν τις βασικές εγγυήσεις απέναντι στις περίπλοκες προκλήσεις που αναμένεται να αντιμετωπίσει η χώρα μας στα επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα στο ενδεχόμενο που η αβεβαιότητα λόγω των επικείμενων εκλογών συμπέσει με μια συνεχιζόμενη διεθνή χρηματοπιστωτική αστάθεια.

Summary

The annual growth rate of the Greek economy in 2022 was 5.9%, exceeding the average rate of the Eurozone (3.5%). Compared to 2019, the GDP is up by 4.5% (compared to 2.3% in the Eurozone). The labour market also shows a significant improvement, as in January 2023 employment increased by 2.9% y-o-y and the unemployment rate decreased to 10.8% (from 13.7% in January 2022). On the other hand, the current account balance shows a serious deterioration in 2022, with a deficit of 20.1 billion euros (against 12.3 billion in 2021 and only 2.7 billion in 2019) while harmonized inflation, despite its deceleration since October of the previous year, remains high, at 6.5% although lower than the Eurozone average (8.5%).

The overall 2022 fiscal performance is significantly better than budgetary projections. Most likely, the 2022 primary balance will end up in positive ground, in ESA terms, that is after including ANFAs and SMPs revenue (which were not included in the programme and enhanced surveillance methodology). This positive fiscal outcome is primarily attributed to high inflation and its strong impact on public revenue, on top of the high real growth rate. Along these lines, a significant reduction in the debt-to-GDP ratio is expected, as the increase of nominal GDP exceeds that of nominal debt.

Despite its positive fiscal effects, inflation shrinks the real income of a large proportion of households, especially the most vulnerable, thus increasing social inequality and social tensions. The problem is mainly found in food prices which continue to increase at a fast pace despite the relative de-escalation of the general inflation index. In addition, the pressure on vulnerable households and businesses is intensified by rising interest rates that burden their debt servicing.

Although the tightening of monetary policy is deemed necessary in order to deal with inflation, its negative side effects should nevertheless be taken into account when making decisions on possible further tightening. At the same time, monetary policy should be seen in conjunction with the expected revision of the European Union's fiscal framework. According to [the latest proposals of the European Commission](#), 2023 will be the last year of activation of the general escape clause, with 2024 being a transitional year until the new framework's finalization. In the coming months, it is expected that the negotiations will be completed on the final form of the definitive framework that will come into force from 2025 and the provisions of which domestic fiscal policy will have to adapt to.

Therefore, future monetary and fiscal policy will be restrictive, aiming at further reducing inflation but at the same time exercising a negative impact on economic activity. In this context, effective utilization of the resources of the Recovery and Resilience Facility to support economic activity is of great importance. The recent increase of the minimum wage is expected to have a positive impact on consumption without necessarily harming employment.

The tragic train accident at Tempì overshadowed economic developments, highlighting the urgent need of improvement of railway infrastructure. Addressing European-funded public investment and infrastructure should not be limited to cash inflows and absorption rates, but should also focus on the real benefit of public projects, on the impact on living conditions and business productivity and, most importantly, on their effective and responsible management by the competent bodies. Given that the implementation of public investment projects

financed by the RRF and the NSRF will proceed in the next period, these dimensions should be taken into account. Otherwise, the positive effects will remain limited to short-term boosts to public spending and employment, without significant contributions to long-term growth.

In closing, it is worth referring to the quality of institutions as a mechanism for managing political risk and economic uncertainty. Recently, there have been international assessments of the functioning of institutions in our country. On the one hand, the LIBE committee of the European Parliament, the U.S. State Department and the V-Dem international database produced a negative assessment, whilst the Economist Intelligence Unit gave a positive one. In any case, we believe that investing in the improvement of the quality of institutions should be a continuous commitment, as a vehicle for long-term economic development and a fairer distribution of wealth. In addition, the effective functioning of democratic institutions, combined with the need for coordination between political forces, are the main guarantees against the complex challenges that Greece is expected to face in the coming years, especially in the event that electoral uncertainty coincides with continuing international financial tensions.

1. Μακροοικονομικές εξελίξεις

1.1. Διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον

Η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα το 2022 επιβαρύνθηκε κυρίως από τις περιοριστικές νομισματικές πολιτικές, τον πόλεμο στην Ουκρανία και την αναζωπύρωση της πανδημίας στην Κίνα. Οι δύο πρώτοι παράγοντες θα συνεχίσουν να επιβαρύνουν την παγκόσμια οικονομία και το 2023. Παρά τις αντίξοες συνθήκες, η παγκόσμια οικονομία επέδειξε ανθεκτικότητα κατά το 2022, με κυριότερους παράγοντες την ιδιωτική κατανάλωση, τις επενδύσεις και τη διατήρηση της δημοσιονομικής στήριξης, ενώ οι αγορές ενέργειας προσαρμόστηκαν ταχύτερα από ό,τι αναμενόταν.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΔΝΤ (WEO, Ιανουάριος 2023) ο ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας οικονομίας για το 2022 διαμορφώθηκε στο 3,4% ενώ οι προβλέψεις για το 2023 και 2024 είναι στο 2,9% και 3,1% αντίστοιχα (από 2,7% και 3,2% αντίστοιχα, στις προβλέψεις του Οκτωβρίου). Ο ΟΟΣΑ στην πρόσφατη επικαιροποίηση των προβλέψεών του (Μάρτιος 2023) αναθεώρησε προς το καλύτερο τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας εκτιμώντας ότι θα μεγεθυνθεί με ρυθμό 2,6% το 2023 και με 2,9% το 2024 (από 2,2% και 2,7% αντίστοιχα στην προηγούμενη πρόβλεψη).

Η ευρωπαϊκή οικονομική ανάπτυξη ήταν ανθεκτική το 2022 λόγω της κρατικής στήριξης και της επαναλειτουργίας της οικονομικής δραστηριότητας, αλλά ο υψηλός πληθωρισμός και οι αυξήσεις των επιτοκίων επηρέασαν αρνητικά τη ρευστότητα και τη ζήτηση.

Η εκτίμηση του ΔΝΤ για τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη για το 2022 είναι στο 3,5% ενώ προβλέπεται επιβράδυνση στο 0,7% το 2023 και στο 1,6% το 2024 (από 0,5% και 1,8% αντίστοιχα, τον Οκτώβριο). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Χειμερινές Προβλέψεις της αναθεώρησε προς τα πάνω το ρυθμό μεγέθυνσης σε 0,9% για το 2023 (από 0,3% στις Φθινοπωρινές Προβλέψεις) και διατήρησε αμετάβλητο σε 1,5% για το 2024. Η εκτίμηση του ΟΟΣΑ για την Ευρωζώνη είναι 0,8% για το 2023 και 1,5% για το 2024, (από 0,5% και 1,4% αντίστοιχα στις προβλέψεις του Νοεμβρίου 2022). Ο πληθωρισμός στις χώρες του G20 αναμένεται να διαμορφωθεί σε επίπεδα κοντά στο 5,9% το 2023 και κοντά στο 4,5% το 2024.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αναθεώρησε (Μάρτιος 2023) προς τα πάνω το βασικό σενάριο για τον ρυθμό μεγέθυνσης της Ευρωζώνης για το 2023 στο 1,0% (έναντι 0,5% τον Δεκέμβριο του 2022) και προς τα κάτω για το 2024 και 2025 στο 1,6% και για τα δύο έτη (από 1,9% και 1,8% αντίστοιχα τον Δεκέμβριο του 2022). Όσον αφορά τον πληθωρισμό βάσει του Εναρμονισμένου ΔTK, προβλέπεται σημαντική πτώση για το 2023 στο 5,3% από 8,4% το 2022 (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για το 2023 στο 6,3%), στο 2,9% για το 2024 (έναντι 3,4%) και στο 2,1% για το 2025 (έναντι 2,3%).

Εμφανής είναι η αποκλιμάκωση που καταγράφει ο δείκτης αβεβαιότητας (Global Economic Policy Uncertainty, GEPU) μετά την ισχυρή αύξηση των αρχών του 2022, ως συνέπεια των καλύτερων επιδόσεων έναντι της εξέλιξης του πληθωρισμού, του πολέμου στην Ουκρανία και των γενικότερων γεωπολιτικών εντάσεων.

Διάγραμμα 1 Δείκτης Αβεβαιότητας Διεθνούς Οικονομικής Πολιτικής (GEPU)

Οι κίνδυνοι για την παγκόσμια οικονομία είναι αυξημένοι λόγω ενός ευρέος φάσματος παραγόντων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τις παγκόσμιες οικονομικές επιδόσεις, ωστόσο υπάρχουν και κάποιοι κίνδυνοι οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν προς τη θετική κατεύθυνση.

Οι πιο εμφανείς κίνδυνοι προς τη θετική κατεύθυνση αφορούν:

- Την περαιτέρω αύξηση της ζήτησης: Η ανερχόμενη ζήτηση παραμένει ένας θετικός παράγοντας για τις προοπτικές ανάπτυξης, τροφοδοτούμενη τόσο από το απόθεμα των πλεοναζουσών ιδιωτικών αποταμιεύσεων από την δημοσιονομική στήριξη κατά τη πανδημία, όσο και από τη σταθερή αύξηση των μισθών. Ωστόσο, η τόνωση της ζήτησης θα μπορούσε να υποδαυλίσει τον πυρήνα του πληθωρισμού, οδηγώντας σε ακόμη πιο αυστηρή νομισματική πολιτική και σε μια ισχυρότερη από την αναμενόμενη επιβράδυνση αργότερα.
- Τον ταχύτερο αποπληθωρισμό: Η χαλάρωση των πιέσεων στην αγορά εργασίας σε ορισμένες προηγμένες οικονομίες θα μπορούσε να μειώσει τη συνεισφορά των μισθολογικών αυξήσεων στον πληθωρισμό, χωρίς απαραίτητα να αυξήσει την ανεργία. Τέτοιες εξελίξεις θα μπορούσαν να συνεπάγονται μια λιγότερο περιοριστική νομισματική πολιτική.

Οι πιο εμφανείς κίνδυνοι προς την αρνητική κατεύθυνση αφορούν:

- Τη διατήρηση της τραπεζικής αναταραχής: Μετά την πρόσφατη κατάρρευση των αμερικανικών τραπεζών Silicon Valley Bank και Signature Bank καθώς και την εξαγορά της Credit Suisse από την UBS, η ανασφάλεια ενδέχεται να διατηρηθεί προκαλώντας έντονες διακυμάνσεις στις χρηματοοικονομικές αξίες με πιθανή μετάδοση σε άλλα τραπεζικά ιδρύματα.
- Την κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία: Η Ευρώπη αντιμετωπίζει χαμηλότερες από τις αναμενόμενες τιμές φυσικού αερίου, έχοντας αποθηκεύσει αρκετό φυσικό αέριο και αντιμετωπίζοντας ήπιο χειμώνα. Ωστόσο, η αναπλήρωση της αποθήκευσης με μειωμένες ρωσικές ροές θα είναι πρόκληση ενόψει του επόμενου χειμώνα και το πρόβλημα θα ενταθεί αν αυξηθεί η ζήτηση ενέργειας της Κίνας.

- Τη συνεχόμενη αύξηση των τιμών των τροφίμων: Η πίεση θα επηρεάσει εντονότερα τις χώρες χαμηλού εισοδήματος που αντιμετωπίζουν επισιτιστική ανασφάλεια και έχουν περιορισμένο δημοσιονομικό περιθώριο για να αμβλύνουν τις επιπτώσεις στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Με τις αυξημένες τιμές των τροφίμων και των καυσίμων, η κοινωνική αναταραχή μπορεί να αυξηθεί.
- Την δυσχέρεια στην εξυπηρέτηση του χρέους για τις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες: Ο συνδυασμός των υψηλών επιπέδων χρέους από την πανδημία, της χαμηλότερης ανάπτυξης και του υψηλότερου κόστους δανεισμού επιδεινώνει την ευπάθεια αυτών των οικονομιών, ιδίως εκείνων με σημαντικές βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτικές ανάγκες σε συνάλλαγμα.
- Τον γεωπολιτικό κατακερματισμό: Ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι σχετικές διεθνείς κυρώσεις που αποσκοπούν στο να πιέσουν τη Ρωσία να τερματίσει τις εχθροπραξίες διασπούν την παγκόσμια οικονομία σε μπλοκ και ενισχύουν παλαιότερες γεωπολιτικές εντάσεις, όπως αυτές που συνδέονται με την εμπορική διαμάχη ΗΠΑ-Κίνας. Ο κατακερματισμός θα μπορούσε να ενταθεί με περισσότερους περιορισμούς στις διασυνοριακές κινήσεις κεφαλαίων, εργαζομένων και διεθνών πληρωμών και να παρεμποδίσει τη διεθνή οικονομική συνεργασία για την παροχή παγκόσμιων δημόσιων αγαθών.

1.2. Εγχώριο περιβάλλον

ΑΕΠ και συνιστώσες

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) παρουσίασε αύξηση 5,9% το 2022 σε σχέση με το 2021 (έναντι 3,5% στην Ευρωζώνη). Με βάση τα στοιχεία για το τελευταίο τρίμηνο του 2022 το ΑΕΠ παρουσίασε αύξηση 5,2% σε σχέση με το τελευταίο τρίμηνο του 2021 (έναντι αύξησης κατά 1,8% στην Ευρωζώνη).

Η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας με βάση τα ετήσια στοιχεία οφείλεται κυρίως στην θετική επίδοση των Επενδύσεων (Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου αύξηση 11,7%), της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (αύξηση 7,8%) και των Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών (αύξηση 4,9%). Αντίθετα, αρνητικά επέδρασαν οι Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών (αύξηση 10,2%) και η Δημόσια Κατανάλωση (μείωση 1,6%).

Με βάση τα στοιχεία για το τελευταίο τρίμηνο του 2022, η αύξηση του ΑΕΠ οφείλεται στην δυναμική αύξηση των Επενδύσεων (14,8%) και της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (4,2%). Αντίθετα, αρνητική επίπτωση είχε η αύξηση των Εισαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών (7,5% συνολικά, 12,9% για υπηρεσίες και 4,8% για αγαθά), η μείωση των Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών (-3,5% συνολικά, -5,1% για υπηρεσίες και -3,3% για αγαθά) και η μείωση της Δημόσιας Κατανάλωσης (-1,9%).

Πίνακας 1 ΑΕΠ και συνιστώσες, ποσοστιαίες μεταβολές (%)

		2020	2021	2022	2022-Q1	2022-Q2	2022-Q3	2022-Q4
Ιδιωτική Κατανάλωση	ετήσια	-7,8	5,9	7,8	13,6	8,7	5,6	4,2
	τριμηνιαία				2,6	0,1	-0,4	1,8
	ετήσια	2,6	2,2	-1,6	-0,9	-0,5	-2,8	-1,9

Έκθεση Δ τριμήνου 2022

Δημόσια Κατανάλωση	τριμηνιαία				-1,0	0,5	-1,2	-0,3
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	Ετήσια	1,1	20,0	11,7	13,3	10,1	8,3	14,8
	τριμηνιαία				4,3	0,6	0,9	8,5
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	ετήσια	-21,5	24,1	4,9	17,4	12,1	-3,6	-3,5
	τριμηνιαία				-1,4	2,6	-3,8	-0,8
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	ετήσια	-7,3	17,7	10,2	17,7	14,6	5,3	7,5
	τριμηνιαία				-4,5	5,8	0,0	6,3
ΑΕΠ	ετήσια	-9,0	8,4	5,9	7,5	7,3	4,4	5,2
	τριμηνιαία				2,2	1,1	0,4	1,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Ετήσιοι και Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί

Η αύξηση των Επενδύσεων (Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου) για το σύνολο του 2022 οφείλεται στις κατηγορίες: Κατοικίες (αύξηση 39,3%), Άλλες Κατασκευές (αύξηση 24,4%), Εξοπλισμός Μεταφορών (αύξηση 24,4%), Αγροτικά Προϊόντα (αύξηση 4,8%), Άλλα Προϊόντα (αύξηση 4,2%) και Μεταλλικά Προϊόντα και Μηχανήματα (αύξηση 3,2%). Η αύξηση των Επενδύσεων για το τέταρτο τρίμηνο του 2022 οφείλεται κυρίως στις κατηγορίες: Κατοικίες (ετήσια αύξηση 117,4%), Μεταφορικός Εξοπλισμός (ετήσια αύξηση 84,7%), Άλλες Κατασκευές (ετήσια αύξηση 19,9%), Αγροτικά Προϊόντα (ετήσια αύξηση 6,5%) και Άλλα Προϊόντα (ετήσια αύξηση 6,2%) ενώ αρνητική συμβολή παρουσίασαν οι κατηγορίες Εξοπλισμός Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ετήσια μείωση 26,5%) και Μηχανολογικός Εξοπλισμός και Οπλικά Συστήματα (ετήσια μείωση 4,3%).

Σημειώνουμε, τέλος, ότι το συνολικό ΑΕΠ διαμορφώθηκε στα 208.030 εκατ. ευρώ σε ονομαστικούς όρους ή στα 192.067 εκατ. ευρώ σε πραγματικούς όρους (σταθερές τιμές 2015). Η τιμή είναι υψηλότερη κατά 4,5% από το επίπεδο του 2019 (183.786 εκατ. ευρώ σε τιμές 2015).

Προβλέψεις, Κίνδυνοι και Προοπτικές

Πριν από την ανακοίνωση των στοιχείων ΑΕΠ του τέταρτου τριμήνου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Χειμερινές Προβλέψεις για την Ελλάδα ανέμενε μεγέθυνση 5,5% για το 2022, 1,2% για το 2023 και 2,2% για το 2024 ενώ ο πληθωρισμός ανέμενε να διαμορφωθεί στο 9,3% το 2022, στο 4,5% το 2023 και στο 2,4% το 2024. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, στις 27 Ιανουαρίου 2023, ο οίκος αξιολόγησης Fitch Ratings αναβάθμισε την μακροπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της χώρας σε BB+ από BB με σταθερές προοπτικές, απέχοντας μόλις μια κλίμακα από την επενδυτική βαθμίδα.

Βραχυχρόνιοι δείκτες

Αναφορικά με τους βραχυχρόνιους δείκτες, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (Economic Sentiment Indicator, ESI) διαμορφώθηκε στις 107,5 μονάδες τον Φεβρουάριο του 2023, μειωμένος σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2022 (114,0) και αυξημένος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (105,9). Ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη Μεταποίηση (PMI) διαμορφώθηκε στις 51,7 μονάδες τον Φεβρουάριο του 2023 αυξημένος από τις 49,2 μονάδες τον Ιανουάριο, ενώ τον Φεβρουάριο του 2022 ο δείκτης βρισκόταν στις 57,8 μονάδες.¹ Η πρόσφατη τιμή του δείκτη υποδηλώνει την επιστροφή στη βελτίωση των λειτουργικών συνθηκών των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων μετά από επτά μήνες επιδείνωσης. Το υψηλότερο επίπεδο παραγωγής αποδίδεται στην αυξημένη ζήτηση των πελατών και στην επιστροφή στην αύξηση των νέων παραγγελιών. Οι νέες πωλήσεις στον τομέα αυξήθηκαν επίσης, βάζοντας τέλος στην πτώση που ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2022. Ωστόσο, οι νέες παραγγελίες για εξαγωγές συνέχισαν να μειώνονται επηρεάζοντας αρνητικά την αύξηση των συνολικών πωλήσεων.

Ο Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής παρουσίασε τον Ιανουάριο του 2023 αύξηση κατά 0,5% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2022, κυρίως λόγω της αύξησης κατά 8,4% του δείκτη μεταποίησης, κατά 7,8% του δείκτη ορυχείων – λατομείων, και της μείωσης κατά 23,5% του δείκτη παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και κατά 2,1% του δείκτη παροχής νερού.

Ο Δείκτης Κύκλου Εργασιών στο Λιανικό Εμπόριο τον Δεκέμβριο του 2022 παρουσίασε αύξηση σε ετήσια βάση κατά 8,8%, ενώ σε εποχικά διορθωμένους όρους μειώθηκε κατά 1,3% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο κατά τον ίδιο μήνα μειώθηκε κατά 1,2% σε ετήσια βάση, ενώ σε εποχικά διορθωμένους όρους μειώθηκε κατά 1,0% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

Ρευστότητα

Ο συνολικός δανεισμός του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά) από τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα ακολούθησε ανοδική πορεία την περίοδο Φεβρουάριος 2022-Φεβρουάριος 2023. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον Φεβρουάριο του 2023 το υπόλοιπο των δανείων ήταν 113,0 δις ευρώ, αυξημένο κατά 4,1 δις ευρώ (3,8%) σε ετήσια βάση και κατά 917 εκατομμύρια ευρώ (0,8%) σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2022.

Οι ακαθάριστες ροές νέων δανείων (δηλαδή, το σύνολο δανείων τακτής λήξης χωρίς την αφαίρεση των αποπληρωμών εκ μέρους των δανειοληπτών) αυξήθηκαν τον Ιανουάριο του 2023 (1.083 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022 που διαμορφώθηκαν στα 945 εκατ. ευρώ). Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις αυξήθηκαν (από 811 εκατ. ευρώ σε 905 εκατ. ευρώ), ενώ τα λοιπά νέα δάνεια (στεγαστικά, καταναλωτικά, ελεύθεροι επαγγελματίες) αυξήθηκαν από 134 εκατ. ευρώ σε 178 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά συνολικά το 2022, οι ακαθάριστες ροές νέων δανείων αυξήθηκαν (25.042 εκατ. ευρώ έναντι 14.409 εκατ. ευρώ το 2021). Τα νέα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις

¹ Η τιμή του δείκτη κυμαίνεται μεταξύ 0 και 100. Όταν ο δείκτης βρίσκεται πάνω από το σημείο μηδενικής μεταβολής 50 αυτό υποδεικνύει γενική ανάπτυξη της συγκεκριμένης μεταβλητής σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ ένδειξη κάτω από το 50 υποδεικνύει γενική μείωση.

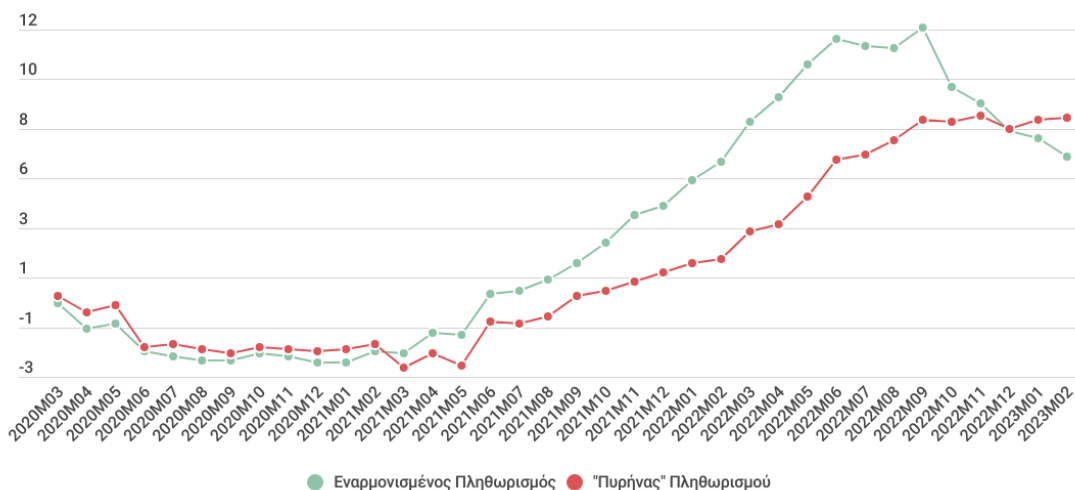
αυξήθηκαν (από 11.851 εκατ. ευρώ σε 22.200 εκατ. ευρώ), ενώ τα λοιπά νέα δάνεια αυξήθηκαν από 2.558 εκατ. ευρώ σε 2.843 εκατ. ευρώ.

Αναφορικά με τις καταθέσεις επιχειρήσεων και νοικοκυριών, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος καταγράφουν το ποσό των 182,8 δις ευρώ τον Φεβρουάριο του 2023, αυξημένες κατά 5,3 δις ευρώ (3,0%) σε ετήσια βάση και μειωμένες κατά 1,13 δις ευρώ (-0,6%) σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022.

Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή) ανήλθε τον Φεβρουάριο του 2023 στο 6,5% σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ελαφρώς αυξημένος σε σχέση με τον Φεβρουάριο του 2022 (6,3%) και μειωμένος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (7,3%).

Διάγραμμα 2 Πληθωρισμός εναρμονισμένου δείκτη και "πυρήνας" πληθωρισμού

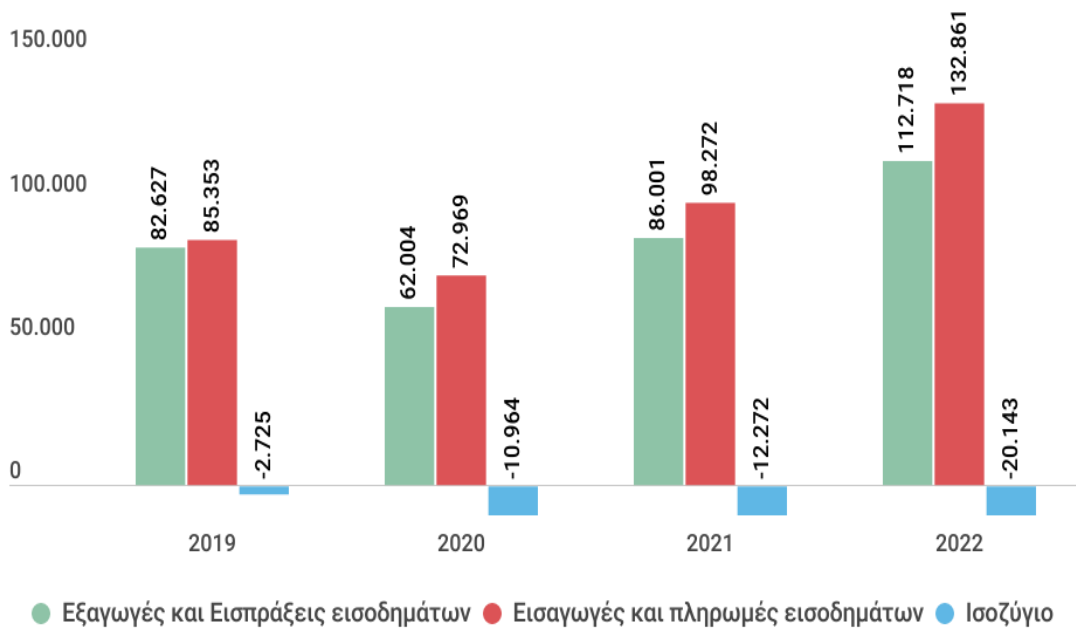
Ο «πυρήνας» του πληθωρισμού (δεν περιλαμβάνει την ενέργεια και τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα), διαμορφώθηκε στο 8,2% τον Φεβρουάριο του 2023 αυξημένος σε σχέση με τον Φεβρουάριο του προηγούμενου έτους (2,1%) και ελαφρώς αυξημένος σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (8,1%). Στην Ευρωζώνη, τον Φεβρουάριο ο εναρμονισμένος δείκτης αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 8,5%, ενώ ο «πυρήνας» του πληθωρισμού διαμορφώθηκε σε 7,4%.

Σημαντικά μικρότερη αύξηση σε σχέση με πέρυσι κατέγραψαν ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία και ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία. Συγκεκριμένα, τον Ιανουάριο ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 13,5% έναντι αύξησης 31,6% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 1,3%. Ο δείκτης τιμών εισαγωγών στη βιομηχανία για τον Ιανουάριο παρουσίασε ετήσια αύξηση 0,4% έναντι αύξησης 31,8% την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι, ενώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο μειώθηκε κατά 0,8%.

Εξωτερικός τομέας

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2022, το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών επιδεινώθηκε κατά 7,9 δις ευρώ σε σχέση με το 2021. Συγκεκριμένα, το έλλειμμα 12,27 δις ευρώ του 2021 αυξήθηκε σε 20,14 δις ευρώ. Η αύξηση του ελλείμματος οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 36,7% (έναντι αύξησης 40,4% το 2021) και των πληρωμών πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά 21,9% (έναντι μείωσης 0,9% το 2021). Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 35,8% (έναντι αύξησης 44,1% το 2021) και οι εισπράξεις πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκαν κατά 0,5% (έναντι αύξησης 11,8% το 2021). Όσον αφορά τις ταξιδιωτικές εισπράξεις, αυτές αυξήθηκαν κατά 7,1 δις ευρώ το 2022 σε σχέση με το 2021 (αύξηση 67,9%). Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην άνοδο της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 89,3%, καθώς και στη μείωση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 11,9%.

Διάγραμμα 3 Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2022, σε εκατ. ευρώ

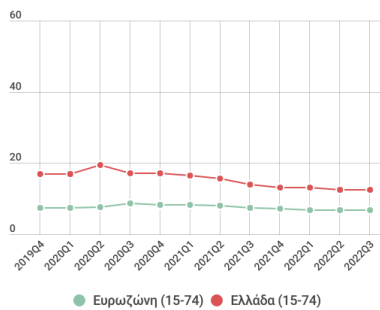
Ειδικά για τον μήνα Δεκέμβριο του 2022, το έλλειμμα αυξήθηκε κατά 386 εκατ. ευρώ, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στην επιδείνωση του ισοζυγίου δευτερογενών εισοδημάτων (μείωση πλεονάσματος κατά 586 εκατ. ευρώ), του ισοζυγίου υπηρεσιών (μείωση πλεονάσματος κατά 52 εκατ. ευρώ), του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων (αύξηση ελλείματος κατά 50 εκατ. ευρώ) ενώ θετική ήταν η συμβολή του ισοζυγίου αγαθών (μείωση ελλείματος κατά 303 εκατ. ευρώ).

Ανεργία

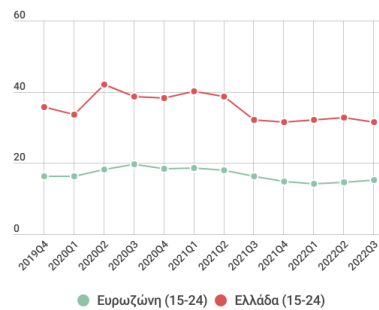
Σύμφωνα με τη Μηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο του 2023 διαμορφώθηκε σε 10,8% έναντι 13,7% τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, και 12,4% τον Δεκέμβριο του 2022. Ο αριθμός των ανέργων τον Ιανουάριο του 2023 ανήλθε σε 501.948 άτομα, μειωμένος κατά 134.764 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2022 (μείωση 21,2%) και κατά 87.686 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2022 (μείωση 14,9%).

Διάγραμμα 4 Ποσοστό ανεργίας, Ελλάδα και Ευρωζώνη

4A Ανεργία στο σύνολο του πληθυσμού (15-74 ετών)

4B Ανεργία στους νέους (15-24 ετών)

Επιπλέον, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η ανεργία των νέων κάτω των 25 ετών στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε 28,1% τον Ιανουάριο του 2023 έναντι 37,0% τον Ιανουάριο του 2022.

Απασχόληση

Με βάση τα μηνιαία στοιχεία, το σύνολο των απασχολούμενων τον Ιανουάριο του 2023 ανήλθε σε 4.145.529 άτομα, αριθμός αυξημένος κατά 118.588 άτομα σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2022 (αύξηση 2,9%) και μειωμένος κατά 26.314 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2022 (μείωση 0,6%).

Η μερική απασχόληση κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2022, διαμορφώθηκε στο 7,9% του συνόλου της απασχόλησης (έναντι 9,0% στο τέταρτο τρίμηνο του 2021) ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ευρωζώνη είναι 20,6% (έναντι 20,8% πέρσι). Η προσωρινή απασχόληση αντιστοιχούσε στο 9,1% του συνόλου των μισθωτών (έναντι 9,2% στο τέταρτο τρίμηνο του 2021) ενώ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο 14,6% (έναντι 15,4% το προηγούμενο έτος).

Ροές μισθωτής εργασίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας που τηρούνται στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, τον Ιανουάριο του 2023 καταγράφηκαν 186.313 προσλήψεις και 213.924 αποχωρήσεις, διαμορφώνοντας ένα αρνητικό ισοζύγιο 27.611 θέσεων μισθωτής εργασίας (από αρνητικό

ισοζύγιο 25.804 την αντίστοιχη περίοδο του 2022). Η επιβράδυνση στις ροές της αγοράς εργασίας κατά 1.807 θέσεις εργασίας οφείλεται στην αύξηση των αποχωρήσεων (50.137 περισσότερες από το προηγούμενο έτος) ενώ η αύξηση των προσλήψεων (48.330 περισσότερες από το προηγούμενο έτος) δεν ήταν ικανή να την αντισταθμίσει. Η μερική (και εκ περιτροπής) απασχόληση αντιστοιχούσε στο 47,7% των νέων προσλήψεων τον Ιανουάριο του 2023, αυξημένη σε σχέση με την αντίστοιχο μήνα του 2022 (38,9%).

Αμοιβές

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο (εποχικά διορθωμένος) Δείκτης Μισθολογικού Κόστους στο σύνολο της οικονομίας² παρουσιάζει αύξηση κατά 7,1% το τέταρτο τρίμηνο του 2022 σε σύγκριση με τέταρτο τρίμηνο του 2021, έναντι ετήσιας μείωσης 1,5% κατά την αντίστοιχη σύγκριση του 2021 με το 2020.

Διαθέσιμο εισόδημα

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τους τριμηνιαίους μη χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς θεσμικών τομέων (για το τρίτο τρίμηνο του 2022), το διαθέσιμο εισόδημα του τομέα των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) (S.1M) αυξήθηκε κατά 10,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, από 34,21 δις ευρώ σε 37,69 δις ευρώ.

² Περιλαμβάνει τους τομείς Β έως Σ της Στατιστικής Ταξινόμησης των Οικονομικών Δραστηριοτήτων ΣΤΑΚΟΔ 08/NACE Rev. 2. Δεν περιλαμβάνονται ο πρωτογενής τομέας και οι δραστηριότητες των νοικοκυριών.

[κενή σελίδα]

2. Δημοσιονομικές εξελίξεις

2.1. Δημοσιονομικά στοιχεία Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου 2022

Σύμφωνα με την εκτίμηση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου του 2022 καταγράφει πρωτογενές έλλειμμα 1.429 εκατ. ευρώ που ισοδυναμεί με βελτίωση 9.752 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021. Σημειώνεται ότι, για να διευκολυνθεί η σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ο πίνακας ακολουθεί τη μεθοδολογία ενισχυμένης εποπτείας.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός παρουσιάζει ταμειακό πρωτογενές έλλειμμα 6.652 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 3.675 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021. Στην πλευρά των εσόδων, εμφανίζονται αυξημένα τα φορολογικά έσοδα κατά 7.091 εκατ. ευρώ, και μειωμένα τα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα κατά 309 εκατ. ευρώ και τα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) κατά 988 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι, στα φορολογικά έσοδα, τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος εμφανίζονται αυξημένα κατά 2.315 εκατ. ευρώ, τα έσοδα από τον ΦΠΑ κατά 3.991 εκατ. ευρώ και τα έσοδα από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΦΚ) κατά 325 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται επίσης ότι, στα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα του Κράτους συμπεριλαμβάνεται η είσπραξη της πρώτης δόσης, ποσού 1.718 εκατ. ευρώ, από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) (ενώ οι αντιστοιχούσες δαπάνες ανέρχονται σε 2.843 εκατ. ευρώ).

Στην πλευρά των δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού παρατηρείται αύξηση κατά 1.529 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021, η οποία αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών του ΠΔΕ και Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας κατά 2.024 εκατ. ευρώ, και των δαπανών για τόκους κατά 165 εκατ. ευρώ, ενώ οι Πρωτογενείς δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού μειώθηκαν κατά 661 εκατ. ευρώ.

Στους υπόλοιπους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, τα Νομικά Πρόσωπα εμφανίζουν αυξημένα έσοδα κατά 9.467 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 8.442 εκατ. ευρώ, καταλήγοντας σε ένα ταμειακό πρωτογενές πλεόνασμα 3.455 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 970 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021. Στο σύνολο των Νομικών Προσώπων, τα έσοδα από μεταβιβάσεις (κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό) είναι αυξημένα κατά 4.501 εκατ. ευρώ και τα έσοδα από φόρους κατά 3.937 εκατ. ευρώ ενώ οι δαπάνες τους για επιδοτήσεις είναι αυξημένες κατά 5.784 εκατ. ευρώ και για μεταβιβάσεις κατά 1.813 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των εσόδων και των δαπανών των Νομικών Προσώπων οφείλεται κυρίως στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) καταγράφουν αυξημένα έσοδα κατά 613 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 631 εκατ. ευρώ, με συνέπεια πρωτογενές έλλειμμα 268 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 30 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021. Η αύξηση των εσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από μεταβιβάσεις κατά 293 εκατ. ευρώ (κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό) και από φόρους κατά 299 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των δαπανών των ΟΤΑ οφείλεται κυρίως σε αυξημένες αγορές αγαθών και υπηρεσιών κατά 351 εκατ. ευρώ.

Οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) καταγράφουν αυξημένα έσοδα κατά 2.783 εκατ. ευρώ και αυξημένες δαπάνες κατά 1.058 εκατ. ευρώ, με συνέπεια την αύξηση του πρωτογενούς πλεονάσματος στα 2.765 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 1.726 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021. Η αύξηση των εσόδων των Οργανισμών

Κοινωνικής Ασφάλισης οφείλεται κυρίως στην αύξηση των μεταβιβάσεων κατά 1.113 εκατ. ευρώ (κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό) καθώς και στην αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 1.586 εκατ. ευρώ Η αύξηση των δαπανών των ΟΚΑ οφείλεται κυρίως σε αύξηση των δαπανών για κοινωνικές παροχές κατά 597 εκατ. ευρώ.

Τέλος, η αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης κατά 515 εκατ. ευρώ το δωδεκάμηνο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου του 2022 έναντι μείωσης κατά 11 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο δωδεκάμηνο του 2021 είχε αρνητική επίπτωση στο πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης το δωδεκάμηνο του 2022.

Πίνακας 2 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου, σε εκατ. ευρώ

	2021	2022	Διαφορά
Κρατικός Προϋπολογισμός			
Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	54.878	59.623	4.745
Φορολογικά Έσοδα	48.126	55.217	7.091
Μη Φορολογικά και μη Τακτικά Έσοδα	7.287	6.977	-309
Επιστροφές φόρων	5.103	6.153	1.049
Έσοδα ΠΔΕ	4.569	3.581	-988
Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού	69.750	71.279	1.529
Πρωτογενείς δαπάνες τακτικού	55.876	55.215	-661
Τόκοι	4.873	5.039	165
Δαπάνες ΠΔΕ και Ταμείου Ανάκαμψης & Ανθεκτικότητας	9.001	11.025	2.024
Πρωτογενές αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού	-10.327	-6.652	3.675
Νομικά Πρόσωπα εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού			
Έσοδα	14.586	24.053	9.467
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>9.321</i>	<i>13.822</i>	<i>4.501</i>
Δαπάνες	12.304	20.746	8.442
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>203</i>	<i>148</i>	<i>-55</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Νομικών προσώπων	2.484	3.455	970
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)			
Έσοδα	7.069	7.682	613
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>4.695</i>	<i>4.989</i>	<i>293</i>
Δαπάνες	7.335	7.967	631
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>28</i>	<i>16</i>	<i>-12</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα ΟΤΑ	-238	-268	-30
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)			
Έσοδα	43.886	46.668	2.783
<i>εκ των οποίων μεταβιβάσεις</i>	<i>21.011</i>	<i>22.123</i>	<i>1.113</i>
Δαπάνες	42.853	43.911	1.058
<i>εκ των οποίων τόκοι</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>2</i>
Πρωτογενές Αποτέλεσμα ΟΚΑ	1.039	2.765	1.726
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης			
Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένο)	-7.042	-701	6.342
Ενδοκυβερνητικοί τόκοι	-691	-682	9
Επίπτωση μεταβολής ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων	11	-515	-526
Μεταφορά εσόδων από ANFA και SMP	-1.452	-644	807
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	-4	-12	-7
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	-2.003	1.125	3.128

Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης με προσαρμογές	-11.181	-1.429	9.752
--	---------	--------	-------

Πηγή: Εκτέλεση προϋπολογισμού Κράτους και Γενικής Κυβέρνησης, εκτιμήσεις ΓΠΚΒ

Μεθοδολογικές Διευκρινίσεις

Τα στοιχεία του Κρατικού προϋπολογισμού προέρχονται από το μηνιαίο δελτίο εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού ενώ τα στοιχεία των λοιπών υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης από το μηνιαίο δελτίο της Γενικής Κυβέρνησης όπως δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών. Σημειώνεται ότι το δελτίο εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού έχει αλλάξει από τον Ιανουάριο του 2019 στα πρότυπα του νέου Λογιστικού Σχεδίου.

Υπάρχουν δύο ιδιαιτερότητες στη χρήση των δελτίων για τις ανάγκες του παρόντος πίνακα. Η πρώτη αφορά το ταμειακό αποτέλεσμα του κράτους στο δελτίο της Γενικής Κυβέρνησης που δεν είναι ίδιο με εκείνο που δημοσιεύεται στο δελτίο του Κράτους (βλ. προσαρμογές στη σελίδα 30 του Δελτίου Γενικής Κυβέρνησης). Για λόγους απλούστευσης, τα ταμειακά στοιχεία που παρουσιάζουμε προέρχονται από το δελτίο του Κράτους όπως εμφανίζεται στο στοιχείο 3 του πίνακα 1 (βλ. και πληροφοριακά στοιχεία του πίνακα 1 για το Πρωτογενές Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού) και περιλαμβάνουν την επίπτωση του προγράμματος εξόφλησης υποχρεώσεων παρελθόντων ετών και εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης. Επιπρόσθετα, δεν περιλαμβάνουμε τα έσοδα από το ΠΔΕ στα μη Φορολογικά και μη Τακτικά έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά τα εμφανίζουμε ως ξεχωριστή κατηγορία εσόδων.

Η δεύτερη αφορά τους ενδοκυβερνητικούς τόκους, δηλαδή τους τόκους που καταβάλλει το κράτος στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που κατέχουν κρατικούς τίτλους – κυρίως *repos*. Αυτοί έχουν μεν εξουδετερωθεί από το πρωτογενές αποτέλεσμα του κράτους (αφού συμπεριλαμβάνονται στις δαπάνες για τόκους), παραμένουν όμως στα έσοδα των υποτομέων. Το ύψος τους ισούται με το άθροισμα των πρωτογενών αποτελεσμάτων των επιμέρους υποτομέων, μείον το ενοποιημένο πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης (βλ. σελ. 2 Δελτίου Γενικής Κυβέρνησης). Στον πίνακά μας η ενοποίηση των ενδοκυβερνητικών τόκων γίνεται μαζί με τις υπόλοιπες τελικές προσαρμογές.

Οι υπόλοιπες προσαρμογές είναι η μεταβολή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης (προσεγγιστικό μέγεθος για τη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων), τα έσοδα από ANFAs και SMPs (περιλαμβάνονται κατά ESA αλλά εξαιρούνται από τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας) και οι πωλήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων³(υπολογίζονται κατά ESA αλλά εξαιρούνται με τη σύμβαση ενισχυμένης εποπτείας).

Σημειώνεται, τέλος, ότι το Ενοποιημένο Πρωτογενές Αποτέλεσμα με Προσαρμογές που παρουσιάζουμε είναι μια εκτίμηση που διευκολύνει τη σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους (που έχει υπολογιστεί με την ίδια μεθοδολογία) και επιτρέπει την παρακολούθηση της δημοσιονομικής πορείας κατά το τρέχον έτος. Τονίζουμε, ωστόσο, ότι δεν είναι συγκρίσιμο με το αποτέλεσμα που δημοσιεύει η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθώντας τη

³ Οι αποκρατικοποιήσεις έχουν ιδιαίτερη δημοσιονομική μεταχείριση. Αν πρόκειται για χρηματοοικονομικές συναλλαγές, όπως η αγοραπωλησία μετοχών, τότε δεν καταγράφονται καθόλου στο αποτέλεσμα. Αν πρόκειται για πωλήσεις μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, όπως ακίνητα, τότε καταγράφονται στο αποτέλεσμα κατά ESA αλλά όχι στο αποτέλεσμα της ενισχυμένης εποπτείας. Αν τέλος, πρόκειται για έσοδα από εκμετάλλευση δημόσιων περιουσιακών στοιχείων με διατήρηση της ιδιοκτησίας από το κράτος, δηλαδή παραχώρησεις, τότε καταγράφονται και στο αποτέλεσμα κατά ESA και στο αποτέλεσμα της ενισχυμένης εποπτείας. Ωστόσο, το αντίτιμο της παραχώρησης δεν καταγράφεται εξολοκλήρου στο έτος εισπραξης, αλλά κατανέμεται στα έτη διάρκειας της παραχώρησης με όρους παρούσας αξίας, δηλαδή τα ποσά στα πρώτα έτη είναι σχετικά χαμηλά και αυξάνονται στα επόμενα.

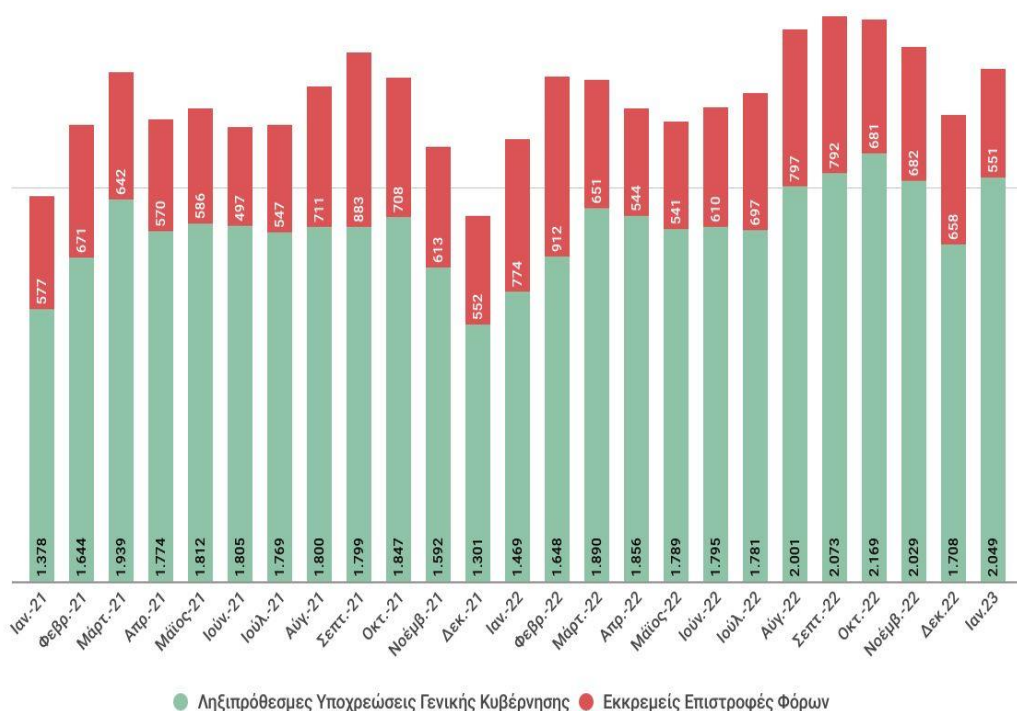
μεθοδολογία ESA ούτε με εκείνο που δημοσιοποιεί το ΓΛΚ ακολουθώντας τη μεθοδολογία της ενισχυμένης εποπτείας. Αυτά τα τελευταία είναι τα μόνα επίσημα αποτελέσματα και περιλαμβάνουν επιπλέον προσαρμογές όπως η χρονική μεταχείριση επιμέρους φορολογικών εσόδων, η διαφορά πληρωμών από φυσικές παραλαβές εξοπλιστικών, η διαφορά εισπράξεων από αιτήματα πληρωμής (claims) ΠΔΕ, τα οριστικά στοιχεία μεταβολής των απλήρωτων υποχρεώσεων και εκκρεμών επιστροφών φόρων κ.λπ., οι οποίες απουσιάζουν από τον παραπάνω πίνακα.

2.2. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και απαιτήσεις Δημοσίου

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις δημοσίου

Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του δημοσίου προς τους ιδιώτες διακρίνονται στις ληξιπρόθεσμες δαπάνες για αγορά αγαθών και υπηρεσιών από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και στις εκκρεμείς επιστροφές φόρων.

Διάγραμμα 5 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γενικής Κυβέρνησης, σε εκατ. ευρώ

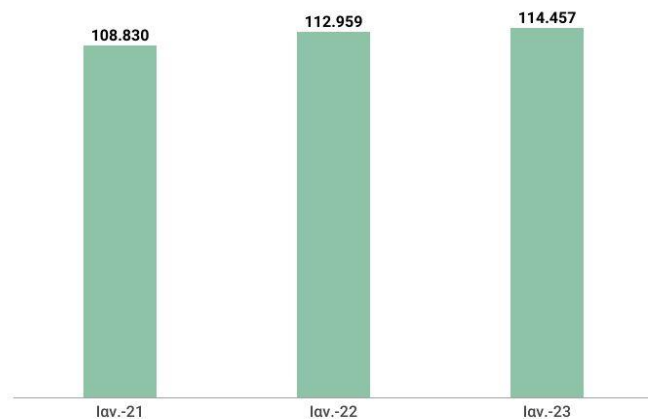

Τον Ιανουάριο του 2023 καταγράφηκε αύξηση των συνολικών ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δημοσίου κατά 357 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022. Ειδικότερα, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές αυξήθηκαν κατά 580 εκατ. ευρώ φτάνοντας τα 2.049 εκατ. ευρώ και οι εκκρεμείς επιστροφές φόρων μειώθηκαν κατά 223 εκατ. ευρώ φτάνοντας τα 551 εκατ. ευρώ.

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο⁴ στο τέλος του Ιανουαρίου του 2023, διαμορφώθηκε στα 114,5 δις ευρώ, αυξημένο κατά 1,5 δις ευρώ σε σχέση με τον Ιανουάριο του 2022.

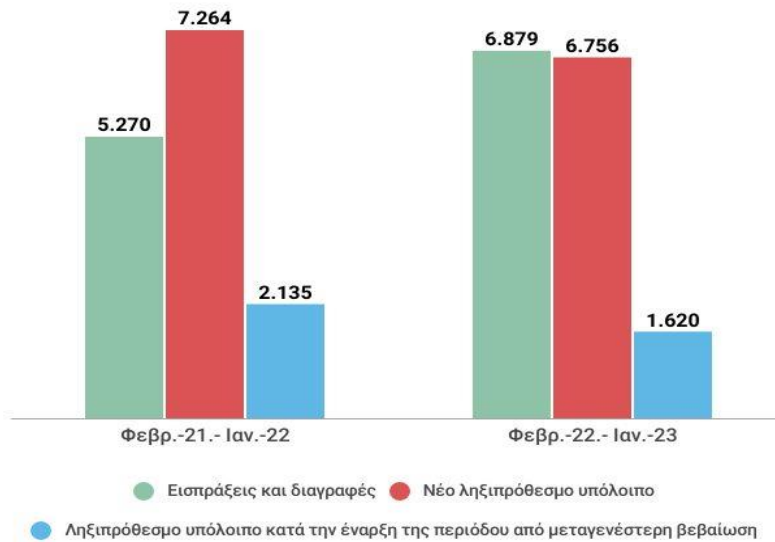
Διάγραμμα 6 Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορολογούμενων, σε εκατ. ευρώ

Η αύξηση αυτή υπολογίζεται από (α) τις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 6,8 δις ευρώ συν (β) τις ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2022 που βεβαιώθηκαν μεταγενέστερα ύψους 1,6 δις ευρώ, μείον (γ) τις εισπράξεις και διαγραφές, οι οποίες αγγίζουν συνολικά τα 6,9 δις ευρώ.

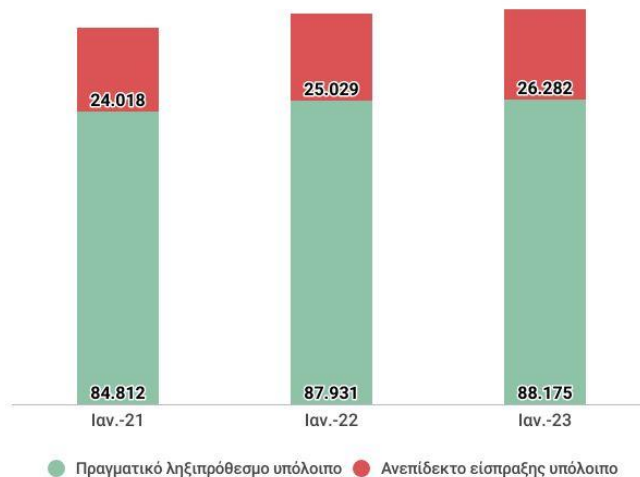
⁴ Το «Συνολικό Ληξιπρόθεσμο Υπόλοιπο» περιλαμβάνει τις συσσωρευμένες οφειλές στο τέλος κάθε μήνα αναφοράς, αθροίζοντας το «παλιό» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε στις 30/11 του προηγούμενου έτους, με το «νέο» ληξιπρόθεσμο χρέος, όπως διαμορφώθηκε μέχρι τον μήνα αναφοράς και αφαιρώντας εισπράξεις και διαγραφές έναντι «παλιού» και «νέου» ληξιπρόθεσμου χρέους μέχρι τον μήνα αναφοράς.

Διάγραμμα 7 Εισροές και εκροές ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, σε εκατ. ευρώ

Αξίζει να σημειωθεί ότι ποσοστό 23% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, που αντιστοιχεί σε 26,3 δις ευρώ, αφορά σε οφειλές που χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεκτες είσπραξης⁵. Κατά συνέπεια το «πραγματικό» ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, δηλαδή το συνολικό υπόλοιπο μετά την αφαίρεση του ανεπίδεκτου είσπραξης υπολοίπου ανέρχεται την 1/2/2023 στα 88,2 δις ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 245 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση.

Διάγραμμα 8 Πραγματικό και ανεπίδεκτο είσπραξης ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, σε εκατ. ευρώ

⁵ Πρόκειται για οφειλές των οποίων η είσπραξη είναι αντικειμενικά αδύνατη, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζονται στο άρθρο 82 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΝΔ 356/1974). Αφορά για παράδειγμα περιπτώσεις στις οποίες ο οφειλέτης και οι συνυπόχρεοί του δε διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία και ολοκληρώθηκε η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών, ακινήτων και απαιτήσεων του οφειλέτη (και έπαυσαν οι εργασίες πτώχευσης αν πρόκειται για πτωχό).

Εξετάζοντας την ποιοτική διάρθρωση του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου διαπιστώνουμε ότι μόνο το 52% αυτού, που αντιστοιχεί σε 45,8 δις ευρώ, πηγάζει από φορολογικές οφειλές (άμεσοι και έμμεσοι φόροι, φόροι στην περιουσία, ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης κτλ.). Το υπόλοιπο των πραγματικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προέρχεται από άλλες κατηγορίες οφειλής, οι οποίες παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, σε αυτές περιλαμβάνονται τα πρόστιμα (φορολογικά και μη φορολογικά) τα οποία αποτελούν το 27,3% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, καθώς αγγίζουν τα 24,1 δις ευρώ και οι μη φορολογικές οφειλές (δάνεια, δικαστικά έξοδα, καταλογισμοί κτλ.), οι οποίες αποτελούν το 20,7% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 18,2 δις ευρώ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι 8,8 δις ευρώ από τις φορολογικές οφειλές πηγάζουν από αφερέγγυους οφειλέτες και 10,2 δις ευρώ αφορούν σε οφειλές με λήξη δόσεων πέραν της τελευταίας δεκαετίας, απομένουν 26,8 δις ευρώ οφειλών από τις οποίες, σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, πηγάζει άνω του 90% των εισπράξεων. Με άλλα λόγια το σύνολο σχεδόν των εισπράξεων προέρχεται από μόλις το 30,4% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, που ισοδυναμεί με το 23,4% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου.

Αναφορικά με τον συνολικό αριθμό των οφειλετών, στο τέλος του Ιανουαρίου του 2023 παρατηρείται μείωση κατά 18.303 πρόσωπα (φυσικά και νομικά) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται στους 4.031.610 οφειλέτες. Η εν λόγω μείωση προέρχεται κυρίως από την χαμηλότερη κατηγορία οφειλής και ειδικότερα εντοπίζεται στο εύρος οφειλής μεταξύ 10 και 50 ευρώ (μείωση των οφειλετών κατά 43.491 πρόσωπα). Αντιθέτως, η μεγαλύτερη αύξηση του αριθμού των οφειλετών, κατά 16.865 πρόσωπα, καταγράφεται στο εύρος οφειλής από 50 έως 500 ευρώ στο οποίο ανήκει το 37,6% του συνόλου των οφειλετών, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 1.514.173 πρόσωπα.

Εξετάζοντας τη μεταβολή του αριθμού των οφειλετών σε επιμέρους είδη οφειλής διαπιστώνεται, όπως ήταν αναμενόμενο, σημαντική μείωση σε ετήσια βάση στην κατηγορία «Φόροι στην περιουσία» λόγω της αλλαγής του χρόνου βεβαίωσης και πληρωμής του ΕΝΦΙΑ (πλέον οι δύο τελευταίες δόσεις δεν πληρώνονται στο επόμενο έτος από το έτος αναφοράς). Ωστόσο, η εν λόγω μείωση αντισταθμίστηκε από μεγάλη αύξηση του αριθμού των οφειλετών στις κατηγορίες «Λοιπά μη φορολογικά» και «Λοιπά πρόστιμα μη φορολογικά», οι οποίες σχετίζονται με την επιστρεπτέα προκαταβολή του ν.4864/2020 και τα διοικητικά πρόστιμα του ν.4865/2021 (υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού) αντίστοιχα.

Πίνακας 3 Κατανομή πλήθους οφειλετών με χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος ΑΦΜ οφειλετών κατά την 1/2/2022	Πλήθος ΑΦΜ οφειλετών κατά την 1/2/2023	Μεταβολή πλήθους οφειλετών
<50	689.697	654.586	-35.111
50-500	1.497.308	1.514.173	16.865
500-10.000	1.535.140	1.519.325	-15.815
10.000-100.000	278.740	292.566	13.826
100.000-1.000.000	40.203	41.938	1.735
>1.000.000	8.825	9.022	197

Έκθεση Δ τριμήνου 2022

Σύνολο	4.049.913	4.031.610	-18.303
---------------	------------------	------------------	----------------

Πηγή: ΑΑΔΕ

Παράλληλα, αύξηση του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου σε ετήσια βάση παρατηρείται σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες οφειλής (εξαιρέση αποτελεί η πρώτη κατηγορία οφειλής που αφορά ποσά έως 50 ευρώ, καθώς και η κατηγορία που αφορά οφειλές από 500 έως 5.000 ευρώ), με τη μεγαλύτερη να πηγάζει από τους οφειλέτες με ύψος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ. Αναλυτικότερα, σε αυτή τη κατηγορία οφειλής καταγράφεται αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου κατά 597 εκατ. ευρώ, η οποία συνοδεύεται από μικρή αύξηση του αριθμού των οφειλετών, κατά 197 πρόσωπα. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία οφειλής συγκεντρώνεται το 79,5% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου και μόλις το 0,2% των οφειλετών.

Στην αύξηση του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου στο εύρος οφειλής άνω του 1 εκατ. ευρώ σημαντική είναι η συνεισφορά των νομικών προσώπων καθώς οι οφειλές που προέρχονται από αυτά αυξήθηκαν κατά 333,3 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση. Σημειώνεται ότι από τα νομικά πρόσωπα προέρχεται το 73% των οφειλών στο συγκεκριμένο εύρος οφειλής με το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπό τους να αγγίζει στο τέλος του Ιανουαρίου του 2023 τα 66,3 δις ευρώ. Αντίστοιχα, το πλήθος των νομικών προσώπων που οφείλουν πάνω από 1 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε στα 5.495, καθώς αυξήθηκε σε ετήσια βάση κατά 117 νομικά πρόσωπα.

Πίνακας 4 Κατανομή ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2022	Ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά την 1/2/2023	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	12	11	-1
50-500	314	317	3
500-10.000	3.674	3.679	6
10.000-100.000	7.769	8.190	421
100.000-1.000.000	10.885	11.358	473
>1.000.000	90.306	90.903	597
Σύνολο	112.959	114.457	1.498

Πηγή: ΑΑΔΕ

Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις ασφαλισμένων

Σύμφωνα με την 4^η Τριμηνιαία Έκθεση Προόδου Έτους 2022 του ΚΕΑΟ, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος του Δεκεμβρίου 2022 διαμορφώθηκε στα 45,7 δις ευρώ⁶, δηλαδή παρουσίασε αύξηση κατά 205 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο. Η μεταβολή αυτή προέρχεται από την αύξηση των κύριων οφειλών (κατά 811,6 εκατ. ευρώ), καθώς τα πρόσθετα τέλη παρουσίασαν μείωση (κατά 606,5 εκατ. ευρώ).

⁶ Οι συνολικές οφειλές περιλαμβάνουν τις κύριες οφειλές ύψους 29,2 δις ευρώ και τα πρόσθετα τέλη ύψους 16,5 δις ευρώ.

Σε ετήσια βάση, μείωση παρουσίασε ο αριθμός των μητρώων των οφειλετών κατά 37.725, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των μητρώων με οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία να διαμορφώνεται στο τέλος του τέταρτου τριμήνου του 2022 σε 2.326.793 μητρώα. Η μείωση προέρχεται από τις κατηγορίες οφειλής μεταξύ 50 και 10.000 ευρώ (κατά 108.397 μητρώα συνολικά).

Επιπλέον, αύξηση παρατηρείται στις συνολικές οφειλές κατά περίπου 4,6 δις ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, η οποία οφείλεται τόσο σε αύξηση των κύριων οφειλών (κατά 2,3 δις ευρώ), όσο και των πρόσθετων τελών (αύξηση κατά 2,3 δις ευρώ). Αναλυτικότερα, η αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές πηγάζει κυρίως από το εύρος οφειλής μεταξύ 10.000 και 1.0000.000 ευρώ (κατά 2,1 δις ευρώ συνολικά), στο οποίο συσσωρεύεται το 70% των οφειλών.

Πίνακας 5 Κατανομή πλήθους μητρώων οφειλετών με χρέη προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης⁷

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Πλήθος μητρώων οφειλετών τέταρτο τρίμηνο 2021	Πλήθος μητρώων οφειλετών τέταρτο τρίμηνο 2022	Μεταβολή πλήθους μητρώων οφειλετών
<50	129.044	139.897	10.853
50-500	342.104	302.037	-40.067
500-10.000	1.242.050	1.173.720	-68.330
10.000-100.000	597.365	647.840	50.475
100.000-1.000.000	51.777	60.791	9.014
>1.000.000	2.178	2.508	330
Σύνολο	2.364.518	2.326.793	-37.725

Πηγή: ΚΕΑΟ

Πίνακας 6 Κατανομή κύριων οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σε εκατ. ευρώ

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Ληξιπρόθεσμες οφειλές τέταρτο τρίμηνο 2021	Ληξιπρόθεσμες οφειλές τέταρτο τρίμηνο 2022	Μεταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών
<50	2	2	0
50-500	71	61	-10
500-10.000	3.803	3.577	-226
10.000-100.000	11.992	13.034	1.042
100.000-1.000.000	6.353	7.399	1.046
>1.000.000	4.620	5.094	474
Σύνολο	26.842	29.167	2.326

Πηγή: ΚΕΑΟ

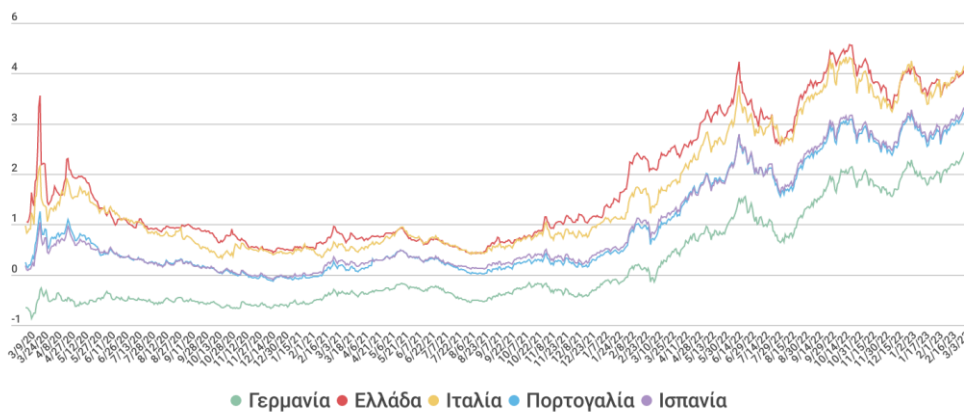
2.3. Δημόσιο χρέος

Οι αποδόσεις των δεκαετών τίτλων

⁷ Τα μητρώα οφειλετών δεν αντιστοιχούν σε διακριτούς οφειλέτες καθώς κάποιοι οφειλέτες έχουν περισσότερα από ένα μητρώα, γεγονός που οφείλεται στην ένταξη οφειλών που δημιούργησαν στον ΕΦΚΑ από το 2017 και μετά ήδη υφιστάμενοι οφειλέτες των τένω Ταμείων (ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ κ.λπ.) και οι οποίες ξεκίνησαν να καταχωρούνται κατά το 2019 σε νέα μητρώα.

Η αυξανόμενη αβεβαιότητα στις διεθνείς αγορές, σε συνδυασμό με τη σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής, έχουν επηρεάσει αυξητικά τις αποδόσεις των δεκαετών τίτλων τόσο του ελληνικού κράτους όσο και άλλων χωρών της Ευρωζώνης με αποτέλεσμα να διακρίνεται μια σταθερή ανοδική τάση από τα μέσα του 2021 και παρά τις όποιες βραχυχρόνιες διακυμάνσεις, δεν διαφαίνεται να υπάρχουν σημάδια σταθεροποίησης ή αντιστροφής της τάσης στο άμεσο μέλλον.

Διάγραμμα 9 Αποδόσεις δεκαετών ομολόγων

Παρά την ανοδική πορεία των ελληνικών 10ετών τίτλων η διαφορά (spread) από τους αντίστοιχους της Ευρωζώνης έχει μειωθεί σε σχέση με πέρυσι. Συγκεκριμένα, στις 3 Μαρτίου 2023, η διαφορά από τους γερμανικούς τίτλους είχε διαμορφωθεί στις 174,1 μονάδες βάσης (από 235,9 στις 3/3/2022), από τους πορτογαλικούς τίτλους στις 89,3 μονάδες βάσης (από 151,5 στις 3/3/2022) και από τους ιταλικούς στις -8,7 μονάδες βάσης (από 80,8 στις 3/3/2022).

Η έκδοση του δεκαετούς ομολόγου

Το Ελληνικό Δημόσιο στις 17/1/2023 προέβη σε έκδοση δεκαετούς ομολόγου. Σύμφωνα με τον ΟΔΔΗΧ, το Ελληνικό Δημόσιο άντλησε 3,5 δις ευρώ, με απόδοση 4,279% αρκετά υψηλότερη από την έκδοση του Ιανουαρίου του 2022 (απόδοση 1,836%) και κουπόνι 4,250%. Οι προσφορές των επενδυτών (230 λογαριασμοί) ξεπέρασαν τα 21,9 δις ευρώ.

Και σε αυτήν τη δημοπρασία, έντονη ήταν η συμμετοχή των ξένων επενδυτών (78%). Οι κυριότερες συμμετοχές είχαν ως εξής: 21,0% από το Ηνωμένο Βασίλειο, 16,0% από τη Γαλλία, 10,0% από την Ιβηρική, 8,0% από τις Σκανδιναβικές χώρες, 8,0% από Γερμανία-Αυστρία-Ελβετία, 6,0% από Μέση Ανατολή, από 3,0% ΗΠΑ, Ιταλία και λοιπή Ευρώπη και 0,3% από τον υπόλοιπο κόσμο.

Σχετικά με το είδος των επενδυτών που συμμετείχαν, το 47,0% ήταν Διαχειριστές Κεφαλαίων (Fund Managers), το 27,0% Τράπεζες, το 11,0% ήταν Hedge funds, το 8,0% κεντρικές τράπεζες, το 6,0% Ασφαλιστικά-Συνταξιοδοτικά Ταμεία και το υπόλοιπο 1,0% άλλοι.

Εκδόσεις εντόκων γραμματίων

Στις 8 Μαρτίου 2023 διενεργήθηκε δημοπρασία εντόκων γραμματίων 52 εβδομάδων ύψους 625 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο 3,75%, αυξημένη από τη δημοπρασία της 7ης Δεκεμβρίου 2022 (2,73%).

Στις 29 Μαρτίου 2023 διενεργήθηκε δημοπρασία εντόκων γραμματίων 26 εβδομάδων ύψους 625 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο 3,15%, ελαφρώς αυξημένη από τη δημοπρασία που διενεργήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2023 (3,07%).

Την 1^η Φεβρουαρίου 2023 διενεργήθηκε δημοπρασία εντόκων γραμματίων 13 εβδομάδων, ύψους 625 εκατ. ευρώ. Η απόδοση διαμορφώθηκε στο 2,47% αυξημένη από τη δημοπρασία στις 4 Ιανουαρίου 2023 (2,18%).

[κενή σελίδα]

3. Διαρθρωτικές εξελίξεις

3.1. Κοινωνική ασφάλιση

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού των ασφαλιστικών ταμείων στο τέλος του έτους 2022 εμφανίζει πλεόνασμα ύψους 1.662 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 1.317 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2021 (πλεόνασμα 345 εκατ. ευρώ), καθώς τα έσοδα είναι αυξημένα κατά 2.369 εκατ. ευρώ και οι δαπάνες αυξημένες κατά 1.052 εκατ. ευρώ.

Σε σχέση με το έτος 2021, τα έσοδα από εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών του 2022 είναι αυξημένα κατά 1.124 εκατ. ευρώ, οι εισπράξεις υπέρ τρίτων εμφανίζονται αυξημένες κατά 668 εκατ. ευρώ, ενώ οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό παρουσιάζουν αύξηση κατά 192 εκατ. ευρώ. Τα άλλα έσοδα αυξήθηκαν κατά 384 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 7 Εκτέλεση προϋπολογισμού κοινωνικής ασφάλισης, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022, σε εκατ. ευρώ

	2021	2022	Διαφορά
ΕΣΟΔΑ	45.070	47.439	2.369
Εισφορές και ρυθμίσεις οφειλών	16.098	17.222	1.124
Μεταβιβάσεις από κρατικό προϋπολογισμό	14.315	14.508	192
Εισπράξεις υπέρ τρίτων	12.493	13.161	668
Άλλα έσοδα	2.164	2.547	384
ΔΑΠΑΝΕΣ	44.725	45.777	1.052
Συντάξεις (κύριες και επικουρικές)	29.558	29.909	351
Άλλες παροχές και εφάπαξ	1.236	1.315	79
Αποδόσεις προς τρίτους	12.529	13.165	636
Άλλες δαπάνες	1.402	1.387	- 15
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	345	1.662	1.317

Σημείωση: Οι μικρές αποκλίσεις στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.
Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Οι δαπάνες για την καταβολή συντάξεων (κύριων και επικουρικών) είναι αυξημένες κατά 351 εκατ. ευρώ. Οι άλλες παροχές και εφάπαξ είναι αυξημένες κατά 79 εκατ. ευρώ, ενώ οι αποδόσεις προς τρίτους είναι αυξημένες κατά 636 εκατ. ευρώ. Οι “άλλες δαπάνες” εμφανίζονται μειωμένες κατά 15 εκατ. ευρώ.

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2022, ο e-ΕΦΚΑ κατέβαλε 2.743.197 συντάξεις σε 2.438.732 συνταξιούχους, αριθμός ελαφρώς αυξημένος σε σχέση με το τέλος του 3^{ου} τριμήνου 2022 που καταβλήθηκαν 2.728.965 συντάξεις (σε 2.431.213 συνταξιούχους), καθώς και συγκρινόμενος με τον Δεκέμβριο 2021 (όπου καταβλήθηκαν 2.716.487 συντάξεις σε 2.427.397 συνταξιούχους).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσε στη διάθεσή μας ο e-ΕΦΚΑ, ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων κύριας συνταξιοδότησης⁸ μειώθηκε από 77.282 στο τέλος Σεπτεμβρίου 2022 (και εκτιμώμενη δαπάνη⁹ περίπου 84,7 εκατ. ευρώ) σε 67.680 (και εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 80,6 εκατ. ευρώ) στο τέλος Δεκεμβρίου 2022. Οι ληξιπρόθεσμες (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες) αιτήσεις κύριας συνταξιοδότησης μειώθηκαν από 54.124 στο τέλος Σεπτεμβρίου 2022 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 102,1 εκατ. ευρώ) σε 48.302 στο τέλος Δεκεμβρίου 2022 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 93,4 εκατ. ευρώ). Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τριμήνου για τα έτη 2020 έως 2022, καθώς και η σχετική εκτιμώμενη δαπάνη¹⁰.

Πίνακας 8 Αριθμός και εκτιμώμενα ποσά εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης στο τέλος κάθε τριμήνου κατά τα έτη 2020-2022 (ποσά σε ευρώ)

	Εκκρεμείς συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό εκκρεμών συντάξεων (εκτίμηση)	Ληξιπρόθεσμες συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό ληξιπρόθεσμων συντάξεων (εκτίμηση)
1ο Τρίμηνο 2020	166.310	623.290.457	133.008	610.115.770
2ο Τρίμηνο 2020	170.118	678.496.353	142.536	671.012.447
3ο Τρίμηνο 2020	172.318	666.081.716	138.851	653.506.747
4ο Τρίμηνο 2020	152.949	583.894.949	121.863	564.863.554
1ο Τρίμηνο 2021	142.134	528.466.145	108.893	509.743.222
2ο Τρίμηνο 2021	125.504	427.904.312*	98.695	410.373.565*
3ο Τρίμηνο 2021	125.373	420.416.363	99.404	407.816.990
4ο Τρίμηνο 2021	118.269	300.668.771	86.328	286.114.129
1ο Τρίμηνο 2022	114.955	274.164.427	88.897	258.456.049
2ο Τρίμηνο 2022	95.357	105.986.636	66.456	127.064.238**
3ο Τρίμηνο 2022	77.282	84.659.966	54.124	102.075.695
4ο Τρίμηνο 2022	67.680	80.600.115	48.302	93.377.009

* Η μείωση της εκτιμώμενης δαπάνης για την πληρωμή των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης μετά το 2ο τρίμηνο 2021 οφείλεται στην απόδοση προκαταβολών σύνταξης από τον Απρίλιο 2021.

**Η εκτιμώμενη δαπάνη για την πληρωμή των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης μετά τον Μάιο 2022 εμφανίζεται μειωμένη εξ αιτίας της μείωσης του αριθμού των εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης, αλλά και της αλλαγής του τρόπου υπολογισμού της εκτιμώμενης δαπάνης καταβολής τους, με συνυπολογισμό (αφαίρεση) των οφειλών των ασφαλισμένων προς των e-ΕΦΚΑ από τη σχετική συνταξιοδοτική δαπάνη.

Πηγή: e- ΕΦΚΑ

⁸ Δεν περιλαμβάνονται εκείνες που αφορούν συνταξιοδότηση με διεθνείς κανόνες.

⁹ Η δαπάνη αυτή αφορά το οφειλόμενο καθαρό ποσό στους δικαιούχους, δηλαδή το ποσό που προκύπτει αν από το μικτό ποσό αφαιρεθεί η κράτηση υπέρ ΕΟΠΥΥ (6%) και του φόρου εισοδήματος.

¹⁰ Επισημαίνεται ότι πιθανές διαφορές με τα στοιχεία που αναφέρονταν σε προηγούμενες εκθέσεις μας οφείλονται σε αναθεώρηση των σχετικών στοιχείων από τις αρμόδιες υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ, η οποία κρίνεται αναγκαία λόγω της δυνατότητας που έχουν οι ασφαλισμένοι να οριστικοποιήσουν την αίτηση συνταξιοδότησής τους με ύστερη προσκόμιση δικαιολογητικών χωρίς αυτό να επηρεάζει την ημερομηνία αρχικής υποβολής της αίτησής τους.

Στον κλάδο επικουρικής σύνταξης, ο συνολικός αριθμός εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης εμφανίζεται ελαφρώς αυξημένος στο τέλος Δεκεμβρίου σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2022, από 127.479 εκκρεμείς αιτήσεις επικουρικής σύνταξης (και εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 228,4 εκατ. ευρώ) σε 130.096 (και εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 233 εκατ. ευρώ). Οι ληξιπρόθεσμες (εκκρεμείς πάνω από 90 ημέρες) αιτήσεις επικουρικής σύνταξης μειώθηκαν από 104.358 στο τέλος Σεπτεμβρίου 2022 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 187 εκατ. ευρώ) σε 100.868 στο τέλος Δεκεμβρίου 2022 (εκτιμώμενη δαπάνη περίπου 180,7 εκατ. ευρώ). Στον επόμενο πίνακα φαίνεται η εξέλιξη των εκκρεμών και των ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (επικουρικής σύνταξης) στο τέλος κάθε μήνα για το διάστημα Απριλίου 2021 – Δεκεμβρίου 2022, καθώς και η σχετική εκτιμώμενη δαπάνη.

Πίνακας 9 Αριθμός εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης (επικουρικής σύνταξης) στο τέλος κάθε μήνα, Απρίλιος 2021 – Δεκέμβριος 2022 (ποσά σε ευρώ)

	Εκκρεμείς συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό εκκρεμών συντάξεων (εκτίμηση)	Ληξιπρόθεσμες συντάξεις	Οφειλόμενο ποσό ληξιπρόθεσμων συντάξεων (εκτίμηση)
Απρίλιος 2021	124.274	222.685.581	101.698	182.232.646
Μάιος 2021	125.641	225.136.108	102.342	183.386.630
Ιούνιος 2021	125.099	224.164.047	102.241	183.204.797
Ιούλιος 2021	127.454	228.384.572	104.094	186.525.788
Αύγουστος 2021	126.954	227.488.443	103.813	186.022.085
Σεπτέμβριος 2021	124.461	127.078.237	99.160	177.684.213
Οκτώβριος 2021	124.121	222.411.703	98.089	175.764.962
Νοέμβριος 2021	123.230	220.815.837	95.418	170.979.514
Δεκέμβριος 2021	123.792	221.822.885	96.546	173.000.777
Ιανουάριος 2022	125.339	224.594.202	98.321	176.180.647
Φεβρουάριος 2022	124.297	222.728.547	96.725	173.322.280
Μάρτιος 2022	123.743	221.735.566	96.195	172.372.304
Απρίλιος 2022	124.621	223.308.370	98.321	172.988.234
Μάιος 2022	125.935	225.662.873	97.728	175.118.749
Ιούνιος 2022	126.719	227.067.776	98.887	177.195.615
Ιούλιος 2022	126.369	226.441.489	100.195	179.540.299
Αύγουστος 2022	127.504	228.473.844	103.661	185.749.572
Σεπτέμβριος 2022	127.479	228.429.656	104.358	186.999.136
Οκτώβριος 2022	131.590	235.796.488	104.401	187.076.519
Νοέμβριος 2022	131.777	236.130.920	102.660	183.956.167
Δεκέμβριος 2022	130.096	233.119.452	100.868	180.745.799

Πηγή: e-ΕΦΚΑ

3.2. Κοινωνική πρόνοια

Ο Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), το 2022 (μέχρι και τον Δεκέμβριο), έχει καταβάλει¹¹ σχεδόν 3,15 δις ευρώ.

Πίνακας 10 Δαπάνη καταβολής επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022, σε ευρώ

	1 ^ο Τρίμηνο	2 ^ο Τρίμηνο	3 ^ο Τρίμηνο	4 ^ο Τρίμηνο	2022	2021	ΔΙΑΦΟΡΑ 2022-2021
Στέγασης	100.457.696	115.677.980	101.212.044	99.187.083	416.534.803	388.116.926	28.417.877
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	148.273.090	139.722.148	142.715.158	144.025.766	574.736.162	653.505.398	- 78.769.236
Αναπηρικά	210.388.276	215.506.672	217.078.501	216.670.957	859.644.406	852.418.294	7.226.112
Ανασφάλιστοι υπερηλίκες	18.718.966	18.662.564	18.118.501	17.332.786	72.832.817	82.643.087	- 9.810.270
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων	14.877.839	15.952.218	15.829.301	17.832.148	64.491.506	50.211.317	14.280.189
Γέννησης	38.005.605	35.004.177	34.444.569	36.201.590	143.655.941	152.591.157	- 8.935.216
Οικογενειακά*	127.500.535	216.475.154	334.340.513	314.872.989	993.189.191	1.032.602.894	- 39.413.703
Άλλα επιδόματα	6.748.031	3.638.204	2.910.698	7.429.807	20.726.740	240.700.473	- 219.973.733
ΣΥΝΟΛΟ	664.970.038	760.639.117	866.649.285	853.553.126	3.145.811.566	3.452.789.546	- 306.977.980

* Στα "Οικογενειακά επιδόματα" περιλαμβάνεται και το επίδομα αναδοχής.

Σημείωση: Στα "Άλλα επιδόματα" περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών & μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές και το Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ».

Πηγή: ΟΠΕΚΑ

Ενδεικτικά, για προνοιακά αναπηρικά επιδόματα καταβλήθηκαν περίπου 860 εκατ. ευρώ (περίπου 7,2 εκατ. ευρώ περισσότερα από το 2021), για επιδόματα στέγασης και στεγαστικής συνδρομής περίπου 419 εκατ. ευρώ (περίπου 27,5 εκατ. ευρώ περισσότερα από το 2021). Για οικογενειακά επιδόματα και επιδόματα παιδιών καταβλήθηκαν περίπου 1,1 δις ευρώ [στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, περίπου 990,5 εκατ. ευρώ (περίπου 41 εκατ. ευρώ λιγότερα από το 2021) για επίδομα παιδιών, 143,6 εκατ. ευρώ (περίπου 152,6 εκατ. ευρώ το 2021) για επίδομα γέννησης σε περίπου 142.401 δικαιούχους (151.000 το 2021), περίπου 2,7 εκατ. ευρώ για επίδομα αναδοχής (περίπου 1 εκατ. ευρώ το 2021, από τον Ιούνιο και μετά) και περίπου 66.000 ευρώ σε προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές (9.000 λιγότερα από το 2021)]. Δαπάνη περίπου 575 εκατ. ευρώ αφορούσε την καταβολή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (περίπου 79 εκατ. ευρώ λιγότερα από το 2021), ενώ καταβλήθηκαν περίπου 64,5 εκατ. ευρώ ως επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλίκων (περίπου 50,2 το 2021) και 73 εκατ. ευρώ σε ανασφάλιστους υπερηλίκες (περίπου 9,8 εκατ. ευρώ λιγότερα από το 2021). Η συνεισφορά του Δημοσίου¹² για την προστασία της κύριας κατοικίας οφειλετών (κόκκινα δάνεια) ανήρθε σε περίπου 2,1 εκατ.

¹¹ Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που έθεσε στη διάθεσή μας ο ΟΠΕΚΑ.

¹² Βάσει των διατάξεων της με αριθ. 39100 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1167 Β, 8-4-2019).

ευρώ (περίπου 3,1 εκατ. ευρώ το 2021). Για το πρόγραμμα “Γέφυρα”¹³ (πρόγραμμα επιδότησης α΄ κατοικίας ως μέτρο προστασίας των πολιτών απέναντι στις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, από τον Νοέμβριο 2020 και μετά) καταβλήθηκαν περίπου 6,9 εκατ. ευρώ (223,6 εκατ. ευρώ το 2021).

Στον επόμενο πίνακα φαίνεται αναλυτικά ο αριθμός των δικαιούχων επιδομάτων του ΟΠΕΚΑ, ανά επίδομα ανά μήνα.

Πίνακας 11 Αριθμός δικαιούχων επιδομάτων ΟΠΕΚΑ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2022

	1ο Τρίμηνο			2ο Τρίμηνο			3ο Τρίμηνο			4ο Τρίμηνο		
	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Στέγασης	272.386	287.472	278.796	282.064	285.259	287.309	288.004	280.740	273.264	272.606	276.445	274.373
Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα	238.548	241.281	219.941	222.084	224.813	225.257	224.042	227.652	224.486	225.699	226.092	224.676
Αναπηρικά	173.746	165.997	168.239	169.263	170.750	171.709	172.191	172.442	173.532	174.135	174.383	174.892
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	18.614	18.412	18.215	18.062	17.893	17.763	17.614	17.438	17.291	17.170	17.024	16.889
Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης υπερηλικών	16.392	16.552	16.728	16.853	17.025	17.179	17.452	17.608	17.752	17.965	18.118	18.416
Επίδομα γέννησης	13.143	12.561	12.114	12.122	11.278	11.433	10.940	11.383	11.412	11.800	11.924	12.291
Επίδομα παιδιού	12.987	-	577.105	-	764.537	-	734.017	-	749.890	-	785.186	820.047
Επίδομα αναδοχής	389	410	416	426	436	442	450	463	465	468	473	474
Άλλα επιδόματα	19.041	17.696	16.341	11.677	10.830	10.472	10.507	10.326	9.912	15.413	14.186	10.979

Σημείωση: Στα “Άλλα επιδόματα” περιλαμβάνονται τα επιδόματα στεγαστικής συνδρομής, ομογενών, ορεινών & μειονεκτικών περιοχών, τα έξοδα κηδείας, η συνεισφορά του Δημοσίου στα κόκκινα δάνεια, το επίδομα στα προστατευόμενα τέκνα θανόντων σε φυσικές καταστροφές και το πρόγραμμα επιδότησης Α΄ κατοικίας λόγω COVID-“ΓΕΦΥΡΑ”.

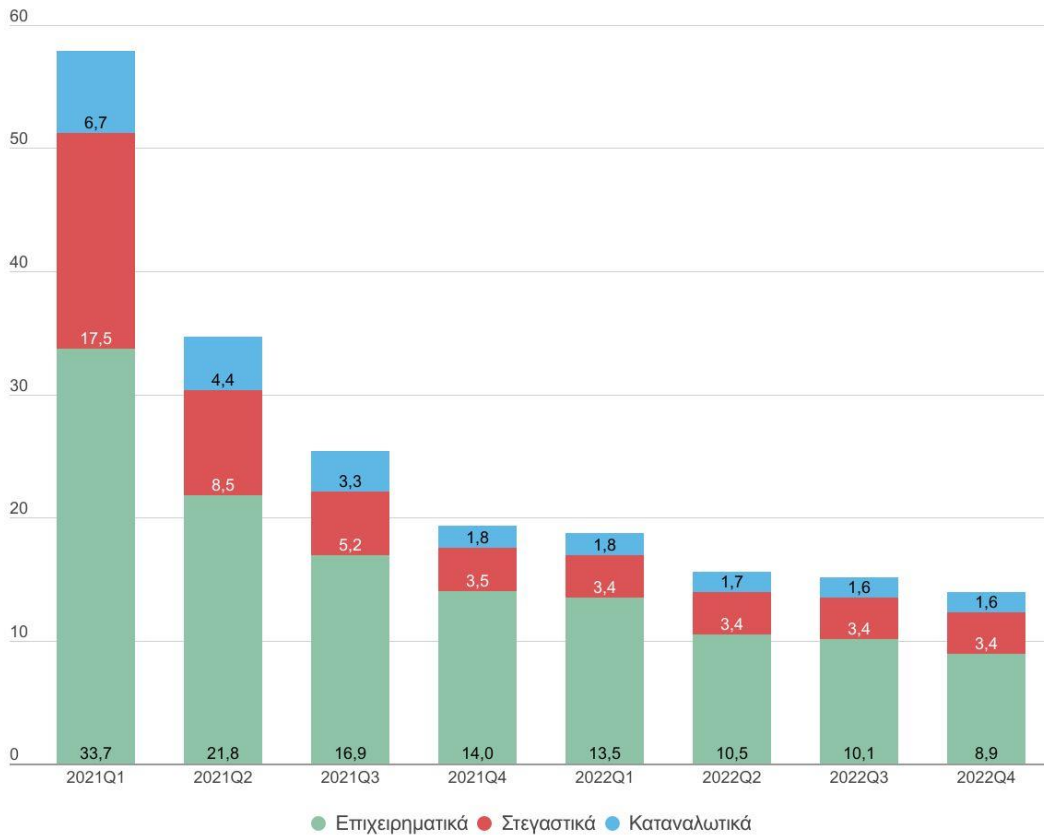
Πηγή: ΟΠΕΚΑ

3.3. Τράπεζες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), οι ελληνικές τράπεζες σημείωσαν σημαντική πρόοδο στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), τα οποία διαμορφώθηκαν στο τέλος Δεκεμβρίου 2022 σε 13,8 δις ευρώ, μειωμένα κατά 5,5 δις ευρώ συγκριτικά με το τέλος Δεκεμβρίου 2021 και μειωμένα κατά 1,3 δις ευρώ συγκριτικά με το τέλος Σεπτεμβρίου 2022.

¹³ Βάσει των διατάξεων του Κεφ. Γ του ν. 4714/2020 (ΦΕΚ 148 Α, 31-7-2020).

Διάγραμμα 10 Εξέλιξη μη εξυπηρετούμενων δανείων, σε δις ευρώ

Τον Δεκέμβριο 2022 ο λόγος των ΜΕΔ¹⁴ προς το σύνολο των δανείων διαμορφώθηκε στο 8,2% σημαντικά μειωμένος σε σύγκριση με το τέλος Δεκεμβρίου 2021 (12,1%) και μειωμένος σε σύγκριση με το τέλος Σεπτεμβρίου 2022 (9,1%). Ως προς τις επιμέρους κατηγορίες χαρτοφυλακίων, ο λόγος διαμορφώθηκε σε 9,7% για το στεγαστικό, 15,1% για το καταναλωτικό και 7,2% για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, ο Δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικά για τις χώρες της ΕΕ που συμμετέχουν στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism (SSM)) διαμορφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2022 στο 1,79%.

Η σημαντική μείωση των ΜΕΔ είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής του σχεδίου «Ηρακλής» και προέρχεται κατά κύριο λόγο από τις τιτλοποιήσεις των δανείων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Τράπεζα της Ελλάδος, η ονομαστική αξία των δανείων που μεταβιβάστηκαν στις Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) μέχρι και το τέταρτο τρίμηνο του 2022 διαμορφώθηκε στα 70,7 δις μειωμένη κατά περίπου 16,1 δις ευρώ σε σύγκριση με το τρίτο τρίμηνο του 2022 (η ονομαστική αξία των υπό διαχείριση

¹⁴ Τα στοιχεία αφορούν σε εντός ισολογισμού δάνεια (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών που λειτουργούσαν στην υπό μελέτη περίοδο. Στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) περιλαμβάνονται δάνεια με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών και δάνεια αβέβαιης είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως ημερών καθυστέρησης. Δεν περιλαμβάνονται “ανοίγματα” σε χρεωστικά μέσα εκτός δανείων ούτε στοιχεία εκτός ισολογισμού (π.χ. εγγυητικές επιστολές).

επιχειρηματικών δανείων μειώθηκε κατά 8,7 δις ευρώ, των στεγαστικών δανείων κατά 2,6 δις ευρώ και των καταναλωτικών δανείων κατά 2,3 δις ευρώ). Επισημαίνουμε, ωστόσο, ότι αυτή η διαδικασία απαλλάσσει τις τράπεζες από τα προβληματικά στοιχεία του ενεργητικού τους, όχι όμως και τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά που εξακολουθούν να οφείλουν αυτά τα ποσά.

3.4. Αποκρατικοποιήσεις

Σύμφωνα με τις επίσημες ανακοινώσεις του ΤΑΙΠΕΔ υπήρξαν οι ακόλουθες εξελίξεις το 2023:

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΑΙΠΕΔ:

- Τον Ιανουάριο προχώρησε στην αποσφράγιση της Βελτιωμένης Οικονομικής Προσφοράς που υπέβαλε στις 21 Δεκεμβρίου 2022 το επενδυτικό σχήμα που αποτελείται από τις εταιρείες ΓΑΛΗΝΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε. και STARITEM INVESTMENTS PLC, για την αξιοποίηση με μακροχρόνια μίσθωση διάρκειας 40 ετών του ακινήτου «Λουτρόπολη Καμένων Βούρλων» και ανακήρυξε ως Πλειοδότρια την ως άνω κοινοπραξία. Η Βελτιωμένη Οικονομική Προσφορά που υπεβλήθη περιλαμβάνει Εφάπαξ Καταβλητέο Αντάλλαγμα ύψους 1,05 εκατ. ευρώ και Ετήσιο Μίσθωμα 0,38 εκατ. ευρώ. Το κοινοπρακτικό σχήμα θα αναλάβει μέσω της σύμβασης μίσθωσης να υλοποιήσει υποχρεωτικές επενδύσεις με σκοπό την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του ακινήτου.
- Τον Φεβρουάριο προέβη την 30.01.2023 στην τελική κατακύρωση του διαγωνισμού στην κοινοπραξία που αποτελείται από τις εταιρείες ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ και AD Holdings AG για τη μίσθωση του μεταλλευτικού εργοστασίου, των μεταλλείων και των σχετικών δικαιωμάτων εξόρυξης ιδιοκτησίας του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία βρίσκονται υπό διαχείριση της ΛΑΡΚΟ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ και περιλαμβάνουν: α) το μεταλλείο της Λάρυμνας, ήτοι τα μεταλλευτικά δικαιώματα και το μεταλλευτικό εργοστάσιο, εδαφικές εκτάσεις, και εκεί ευρισκόμενες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό, και β) το μεταλλείο του Λουτσίου, ήτοι τα μεταλλευτικά δικαιώματα μαζί με εδαφικές εκτάσεις και τις εκεί ευρισκόμενες εγκαταστάσεις.
- Επίσης τον Φεβρουάριο υπέγραψε το συμβόλαιο αγοραπωλησίας του ακινήτου της πρώην αμερικανικής βάσης στις Γούρνες Ηρακλείου με την εταιρεία REDS A.E. που πλειοδότησε στην ηλεκτρονική δημοπρασία (eAuction) για την αγορά και την αξιοποίησή του με βελτιωμένη προσφορά συνολικού ύψους 42.237.679,20 ευρώ. Η τελική προσφορά ήταν 77,8% αυξημένη σε σχέση με την τιμή εκκίνησης, η οποία είχε διαμορφωθεί στα 22,6 εκατ. ευρώ. Το ακίνητο στις Γούρνες Ηρακλείου Κρήτης είναι παραθαλάσσια έκταση 345.567 τ.μ., η οποία βρίσκεται 13 χλμ. από το αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» και 16 χλμ. από την πόλη του Ηρακλείου. Στο πλαίσιο της αξιοποίησης του ακινήτου, η REDS A.E. αναμένεται να υλοποιήσει επενδύσεις για την ανάπτυξη, μεταξύ άλλων, πολυτελούς ξενοδοχειακής μονάδας, κατοικιών και

εμπορικού κέντρου. Στο ακίνητο προβλέπεται, επίσης, η δυνατότητα ανάπτυξης καζίνο.

- Τον Μάρτιο ανακήρυξε πλειοδότη την APLEKTON HOLDINGS CO. LIMITED για την αξιοποίηση με μακροχρόνια μίσθωση 40 ετών τμήματος του πρώην Ολυμπιακού Ιππικού Κέντρου Μαρκοπούλου Αττικής. Η εταιρία κατέθεσε την ακόλουθη προσφορά: Εφ' άπαξ καταβαλλόμενο αντάλλαγμα 6,5 εκατ. ευρώ. Ετήσιο μίσθωμα 180.000 ευρώ, το οποίο θα αναπροσαρμόζεται σε ετήσια βάση σύμφωνα με τον εκάστοτε δείκτη τιμών καταναλωτή. Το προς αξιοποίηση ακίνητο έχει έκταση 589,5 στρέμματα και περιλαμβάνει κλειστές και ανοιχτές αθλητικές εγκαταστάσεις. Βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Μαρκοπούλου, στην περιοχή Μερέντα, σε απόσταση 43 χιλιομέτρων από το κέντρο της Αθήνας και 13 χιλιομέτρων από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών.
- Τέλος, τον Μάρτιο υπεγράφη η σύμβαση αγοραπωλησίας μετοχών για την απόκτηση πλειοψηφικής συμμετοχής 67% στο μετοχικό κεφάλαιο του Οργανισμού Λιμένος Ηγουμενίτσας (ΟΛΗΓ Α.Ε.) έναντι συνολικού τιμήματος 84,2 εκατ. ευρώ, μεταξύ του Ταμείου και της κοινοπραξίας που αποτελείται από τις εταιρείες GRIMALDI EUROMED S.p.A. - ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε. - ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε.. Η σύμβαση αγοραπωλησίας μετοχών υπογράφεται μετά την έγκριση της διαγωνιστικής διαδικασίας από το Ελεγκτικό Συνεδρίου, ενώ επίκειται στο άμεσο μέλλον η κύρωση της σύμβασης παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της ΟΛΗΓ Α.Ε. από τη Βουλή.